

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona,
Egy hónap ..... 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona,
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Értesítések: első sor egy sorra 20 fillér,
minden következő soronál 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyváltó
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 25.

Nagy arányú harcok a Dnjeszternél.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Lengyelországi és galíciai arcvonalon egyes élénk ágyuharcoktól és helyenkinti csatározásoktól eltekintve, nyugalom van.

Kárpáti helyzet általában változatlan. Legfelső San mellett tegnap lefolyt harcokban egy magaslatot foglaltunk el és ellenség öt tisztjét és százkilencvennyolc főnyi legénységet elfogtunk.

Velovoloci nyeregtől északra ellenség felhasználta az erős hóvihart, megkísérelte, hogy makacs támadással csapatainktól megszállott állásokig jusson. Előretörést, ellenségnek súlyos veszteségeket okozva, visszavertük és háromszáz oroszot elfogtunk.

Dnyesztvertől délre a harcok méretekben és kiterjedésben mindig növekednek. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Oroszok újabb támadási kísérletei.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér:

Perthes környékén Champagneban a franciák tegnap délután kettő gyaloghadosztállyal támadtak. Több helyen közvetlen közelből való elkeseredett harcok fejlődtek, amelyek mind a mi javunkra dőltek el. Az ellenséget súlyos veszteségei mellett állásaiba visszavetettük.

Vogezekben Stessviertől nyugatra, Sulzern és Ampfersbach ellen intézett támadásaink előbbre haladtak. Legutóbbi napok harcaiban ötszáz foglyot ejtettünk.

Különbben nincs nevezetesebb jelenteni való.

Keleti hadszintér:

Ellenségnek Grodnoból ellenünk intézett újabb előretörését könnyedén visszavertük.

Augustowtól délre oroszoknak tegnap két helyen sikerült Bobronát előrejutni.

Sztabinnál az ellenséget ismét visszavetettük.

Krasznybor táján még folyik a harc.

Szasznisznál ezerkettő száz hadifogoly és kettő ágyú jutott a kezünkre.

Skierniewictől keletre az oroszoknak egy éjjeli támadását visszavertük. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Politika a háboruban.

Arad, február 24.

(Saját tudósítónktól.) Hogy a háboru a parlament működését egyáltalán nem zárja ki, arra az összes képviselő felek példát adtak. A magyar képviselőház több ízben tartott ülést, a porosz képviselőház most is tanácskozik és tegnapi ülésén fogadta Vilmos császár táviratát, amelyben a nagy uralkodó a mazuri győzelem alkalmából hozzá küldött üdvözlést megköszöni. Természetesen rendszeres törvényhozási munkásságról nem lehet szó, már azért sem, mert a képviselők tekintélyes része, a harctéren van, s mert a háboru annyira lekötötte a közérdeklődést, hogy figyelme nem fordulna oly ellenőrző módon a parlament működése felé, mint a hogy az kívánatos.

De a régi közmondás — *silent leges inter arma* — érvényét veszítette. Annyira, hogy a magyar képviselőház legközelebb egybehívandó ülése fontos törvényalkotással foglalkozik. Ezt az ülést, a mint jó forrásból értesülünk, március közepére hívják össze, és ezen beterjesztik az új polgári törvénykönyv törvényjavaslatát. Hosszu évek óta folyó munkának befejeztét jelenti ez, s ez, hogy a háboru miatt annak benyújtását nem halasztották, nemcsak a reform fontosságát jellemzi, de azt is, hogy a magyar közélet a háborus izgalmakból visszatért nyugodt, rendes medrébe, teljes bizalommal néz a jövő elébe és így semmi se tarthatja vissza, hogy a jövő számára építsen.

A második nagy eseménye a márciusi ülésnek, hogy ez fog a mandátumok meghosszabbítása felől határozni. Az idő, amely a képviselők öt éves mandátumának leteltét jelentené, erősen közeledik. Háboru közepette, amikor a választók tulnyomó része a

haza védelmében távol van attól a helytől, ahol választói jogát gyakorolhatná, nem lehet általános választásokat tartani. A parlamentnek tehát most okvetlenül döntenie kell a dologban. A kormánynek eredetileg az volt a terve, hogy az összes képviselői mandátumok a leszereléstől számított egy félévig hosszabbítottassanak meg. Ez az álláspont azonban megváltozott és a képviselőház elé kerülő törvényjavaslat úgy szól, hogy a mandátumok érvényét két évvel hosszabbítsák meg.

A kormánynek ezzel kétségen kívül az az intenciója, hogy a legközelebbi általános választásokon a közakarat teljesen szabadon nyilatkozhasse meg. Ne lehessen arra hatással semmiképen a háboru, a melyben a kormánynek és a hatóságoknak a rendkívüli helyzet több hatalmat ad. Viszont a háboru igazi hatásait nem lehet a leszerelést követő félévben, tehát közvetlenül a béketárgyalások után, vagy még a béketárgyalások alatt megítélni. Két év elteltével a lelkek visszanyerik szabadságukat; a mi korlátokat a háboru az egyéni akaratra rakott, azok rég leomlottak és a nép nemcsak szabadon, de helyesen is fog tudni ítélni, hogy a kormány és az ezt támogató többség a háboru előtt és a háboru alatt megtette-e kötelességét, hogy a nagy erőpróbának idején melyik politika bizonyult okosabbnak és a történelem alakulása által indokoltabbnak; az, a mely a magyar állami önállóság teljes érvényesítése mellett az Ausztriával való szövetséghez ragaszkodott, vagy az, a mely ezt a kapcsolatot lazítani igyekezett? Ezzel a javaslattal elesik egyes ellenzéki képviselőknek

az az ellenvetése is, hogy a kormány és a többség a hadsereg győzelmét a maga számára akarja gyümöleszöztetni. Ha ebből a két évből csak egyet számítunk rendes parlamenti munkálkodásra, az ellenzéknek módjában fog állani, hogy valódi ellenzéki munkával a közvéleményt barátjává tenni igyekezzenek...

Maximális gabonaárak tullépése.

(Tárgyalás az aradi rendőrbíróságnál. — A Széchenyi malom bizonyítja jóhiszeműségét.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 24.

E hó elején az aradi rendőrségnek tudomására jutott, hogy az Aradi Széchenyi Gőzmalom Boros Béni-téri lisztüzletében a megengedett maximális áraknál drágábban árusítanak zsák és kilószámra lisztet. Moldován Ödön rendőrhadnagy kutatást tartott az üzletben s ott a következő árlapokat foglalta le:

Arad, 1915. február 3.

Az

Aradi Széchenyi Gőzmalom
Részvénytársaság
netto árai

En gros:

Finom tésztaliszt	70.36 K.
főzliszt	60.22 K.
kenyérliszt 67/33 %-os	48.34 K.
árpaliszt	46.38 K.

Detail:

Finom tésztaliszt	73.70 K.
főzliszt	63.10 K.
kenyérliszt 67/33 %-os	50.64 K.
árpaliszt	48.58 K.

Megállapítást nyert, hogy a nagybani eladás számára meghatározott árak 5 százalékkal, a detail árak pedig 10 százalékkal magasabbak, mint a maximális árak s ezért az élelmiszerek maximális árára vonatkozó kormányrendelet túlhágása miatt Tenner Lajos, a részvénytársaság igazgatója ellen megindult a kihágási eljárás.

A kihágási ügyet ma délelőtt tárgyalta Weil Károly dr. kihágási bíró, aki előzőleg hosszasan és alaposan tanulmányozta a kérdést, a vonatkozó számos kormányrendeletet s a különösen Budapesten előfordult precedens eseteket. A tárgyaláson Tenner igazgató személyesen jelent meg s védelmére a következőket adta elő:

— Mikor a maximális árak életbe léptek, megkérdeztem az Aradi Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy a malom lisztüzletének — amely már harminc év óta fennáll, (szóval nem a malomnak) készlete milyen elbírálás alá esik? Az Iparkamarától telefonice azt a felvilágosítást adták, hogy erre vonatkozólag már a város is intézett kérdést hozzájuk s véleményük szerint olyan detail eladásoknál, amelyeknél a zsákot nem bontják fel 5%-ot, míg oly eladásoknál, amelyeknél a zsákot felvágják és a lisztet kimérik 10 százalékos szabad számítani a maximális árakhoz. Ennek alapján adtam ki az utasítást a malom lisztraktárának, hogy e szerint szolgálja ki régi detailközönségét. Hangsúlyozom azonban s ezt könyveimmel is tudom igazolni, hogy a malom en gros eladásainál a maximális hatvanhét koronás árártól egy fillérrel sem tért el. Az, hogy az árjegyzéken ott van az „en gros” jelzés, tévedésen alapszik. Ez a „fel nem vágott zsákokra” vonatkozik csupán megkülönböztetésül a kilonként való kiméréstől

s ezek az árak megfelelnek az 5 százalékkal felemelt maximális áraknak, amit az Iparkamara véleményezett. Hogy jóhiszeműen jártam el, annak igazolására hajlandó vagyok az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara írásbeli igazolását felmutatni, annak igazolására pedig, hogy a nagybani eladásoknál a maximális árakat tul nem léptem, könyveimet mutatom be.

Weil Károly dr. kihágási bíró az igazgató vallomásának meghallgatása után elrendelte a bizonyítást s elrendelte a Kereskedelmi és Iparkamara véleményének, illetve írásbeli igazolásának beszerzését és a malom könyveinek bemutatását.

Uj operációnk célja a: Dnjeszter.

(A világtörténelem legnagyobb hegyi ostroma.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 24.

Moraht őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai szakértője a helyzetről a következőket írja:

A mazuri téli ütközet fényes eredménnyel végződött. Páratlannak nevezhetnénk, ha vele egy sorban nem állana a tannenbergi ütközet. A X. orosz hadsereg meg van semmisítve. Erejét körülbelül 215.000 emberre és ötszáz ágyura becsülhetjük. A fele el van fogva, a véres veszteségek a több napos ütközet után szintén alig rugnak kevesebbre s csak töredékek érhettek el a Narew—Bobr-vonalat. A legnagyobb veszteség anyagának szétrombolásával a tűzértséget érte. Ezt a veszteséget még növeli az ágyuk önkéntes szétrombolása. Ismét egy hatalmas lépést tettünk a döntés és béke felé. Tisztelet a vezetésnek, dicsőség a győzelmes seregnek.

Az oroszok Grodnótól északnyugatra és Suchawólától északra határozták el magukat az ellenállásra. Az Augustowon át délkeleti irányban előnyomuló csapataink nem késtek a támadásban s a siker itt sem maradt el. Az oroszoknak csak Lomzánál sikerült a vár előműveinek védelme alatt megállniok. Távolság a Visztulától délre a harcok a várakozó előkészítés stádiumában vannak.

Élénkebb a tevékenység a Kárpátokban. Az oroszok támadásai váltakoznak a szövetségesek előtöréseivel. Itt a részharok nagy tömege egy hatalmas hegyi ütközet normális karakterét adja.

Ismét csak a hegyi terepnek a hadvezetésre gyakorolt akadályozó hatására utalhatunk. Németország történetében nincs példa nagyobb hegyi csatákra. Valamennyi hadvezér elkerülte a hegységeket, hogy amint Clausewitz mondja „a hátrányos befolyások legyőzhetetlen forrását” betömjék. A katonailag kiképzett Németország is alig alkothat magának fogalmat azokról a hátrányos befolyásokról, amit a magas hegység úgy a támadó, mint a védő fél hadi mozdulataira gyakorol. „Elrabolja az áttekintést s minden irányban akadályozza a mozdulatokat; passzivitásra kényszerít” Clausewitz e pár szava növelni fogja azt az elismerést, amellyel adózunk az osztrák magyar hadseregnek, amely már hónapok óta tartó harcokban, legtöbbször számban elenyészően, nemesak ellentáll az oroszok támadásainak, de minden alkalommal kilép „passzivitásából”, hogy haláltmegvető támadásaival ő adja meg az ellentétnek a oseekvés törvényét. Nagyon messze vezetne ezt az igazságot itt bizonyítani. Nagy Frigyes óta oly

alaptörvény ez, amelyet nem lehet mellőzni. Amellett minden egyes esetben a hegyi vidéken célja is irányadó. Ha csak relativ, szóval csak bizonyos ideig tartana, akkor a Kárpátok alkalmas terep lenne erre, de ha a cél döntő győzelem, akkor az erdős vidék akadály. Szövetségeseink seregei pedig döntő győzelmet akarnak kivívni.

Hogy a bukovinai sikereknek mily hatásuk van az offenzív szellem bemutatásában, az azonnal szembejön. Itt még a hegységnek is kapitulálnia kellett minden akadályával együtt a mindent legyőző energia előtt.

Most Stanislaw előtt játszódnak le a harcok. A nadwornai győzelem után is sarkában maradtak a szövetségesek az ellenségnek. A Kárpátok északkeleti lejtőjét követő fontos vasutvonal van itt egy főpontban veszélyeztetve, vagy már át is törve s az operációk következő célja a Dnjeszter. Ezt a fejlődés mozdulat nem lehet hatástalan a kárpáti orosz frontra Wyskow-tól Dukláig.

Varjassy Lajos felperes kéri a vízművek átadását.

(A város zárgondnokság megszüntetéseért)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 24.

A magyar királyi Kuria leküldötte az aradi királyi törvényszékhez a vízműperben hozott ítéletét. A törvényszék rövidesen kézbesíti azt a feleknek és a legfelsőbb bíróság utasításához képest fel fogja szólítani a vízmű társaságot, hogy a tovább folyó vizontkereseti perben nyilatkozzék az értékesítkésére vonatkozólag, amelyről azt állítja, hogy azt a megváltási összeg megállapításánál mellőzték és amit a Kuria is alapos kifogásnak talált.

Az ítélet kikézésével egyidejűleg megteszi a város a vízmű birtokba vételére szükséges lépéseket is. Varjassy Lajos polgármester mint felperes, illetve jogi képviselője Jegessy Károly dr. tisztí főügyész már elkészítette beadványát az aradi törvényszékhez, amelyben kéri, hogy a bíróság hajtsa végre a Kuria ítéletét. A legfelsőbb bíróság kimondotta, hogy a város azonnal birtokába veheti a vízvezetékét és a vízművek átadását a városnak kérnie kell a törvényszéktől.

A város az átadás határnapjának kitűzését kéri és egyuttal azt is óhajtja, hogy a bíróság szüntesse meg a zárgondnokságot és utasítsa Koromzay Frigyes zárgondnokot, hogy a vízműveket a törvényszék által jóváhagyott leltár szerint adja át, számadásait terjessze be.

Mint hogy a törvényhatóság a Kuriai ítélettel az 1907. év május 1-től befolyt összes jövedelmek tulajdonosa is lett, azt kéri a törvényszéktől, hogy a bírói letétekből az aradi királyi adóhivatalhoz átutalt takarékpénztári könyveket is adassa ki a városnak. A zárgondnok ugyanis a jövedelmeket időközönként takarékpénztárba helyezte el és a könyveket a bíróság útján az adóhivatalnak adták át. Mint hogy a könyvek vinkulálva vannak, a bíróság értesíteni fogja az Aradmegyei Takarékpénztárt és a Polgári Takarékpénztárt, hogy az általuk kiállított könyvek tulajdonosa a város és a betétek felett szabadon rendelkezik.

Egyidejűleg a jogügyi bizottságot is ülésre hívja össze a polgármester, hogy a per folytatásáról nyilatkozzék. A tanácsnak pedig gondoskodnia kell egy szakértőkből álló bizottságról, aki az átvételt végrehajtsa és a műveket Zádor Imre üzemigazgatónak átadja.

Megdöbentő adatok aradi gyermekek zülléséről.

(Tulnyomóan fiatalok a betörők és tolvajok. — A rendőrség vezetőinek nyilatkozatai. — Háboru szaporítja a bűnös gyermekek számát.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 24.

Aggodalommal és komoly fájdalommal látjuk az aradi rendőrségen, hogy a háborus hónapok alatt, megdöbentő mértékben szaporodik a gyermek és fiatalok bűnösök száma. Abnormális jelenségeket tapasztalnak a bűnügyi osztály tagjai, akik már hosszabb idő óta szorongó szívvel beszélnek a rendkívül elszomorító eseményről, amely a legszörnyesebb társadalmi rétegeket is nagyon közelről érdekli. Általános nemzeti szempontból tekintve ezt a jelenséget, sajnálással kell megállapítani, hogy éppen akkor, amidőn a nemzet minden erkölcsi értéke teljes pompájában bontakoznak ki, a fiatalok, a jövő nemzedék lép feltűnő, tömegesen a bűn útjára. Mert az aradi rendőrségen nemesek azt látják, hogy a fiatal bűnösök abból a legszegényebb nép rétegéből kerülnek ki, ahol a gazdasági feltételek és a környezet, a nevelés, az életmód szinte termelik a bűnt, hanem a jobb módú középosztály gyermekei közül is igen sok került a háboru tartama alatt a rendőrség bűnügyi osztályára.

Pontos statisztika még nincs arról, hogy a múlt év augusztus havától a mai napig hány gyermeket kellett előállítani és ellene a büntető eljárást megindítani. Azonban úgy Grein Nándor főkapitány, mint a bűnügyi osztály vezetője azt jelentették ki az Aradi Közlöny tudósítója előtt, hogy míg a háboru alatt a felnőttek bűnözése csökkent, addig a gyermekbűnösök száma ijesztő mértékben szaporodik.

— Naponta megbeszélések tárgya ez köztem és a főkapitány ur közt — mondotta a bűnügyi osztály vezetője — ez a rendkívül fontos probléma, mert nagyon sötét perspektívát tár fel a szakember előtt a jövőt illetően. Nincs nap, hogy a detektívek 4-5, sőt 10-15 gyermeket vagy fiatalokat elő ne állítanak. Eleinte azt hittem, hogy gyermekcsinnyekről, megdöbentő botlásokról van szó. Most már azonban azt látom, hogy a bűnözés mint valami fertőző ragály terjed az aradi gyermektársadalomban. Az tapasztalatom, hogy az elém került gyermekek sokszor a felnőtt bűnösökön tultesznek a büncselekmény megtervezését, előkészítését és végrehajtását illetően. Olyan raffineriával, olyan éles elmével készültéssel és körültekintéssel szemelik ki a büncselekmény helyét és például a betörés módját, hogy sokszor hámulatba ejt. A legkülönbözőbb fajta bűnökkel terhelve kerülnek ide. Lopás, betörés, sikkasztás, csalás tarka egyvelegben tartja ezt a szomorú statisztikát, amelyet a legszörnyesebb köröknek kell tudomásul vennie, hogy a bajt idejében felismerve, gondolkodjanak felette és cselekedjenek. Lehet, hogy a háboru nélkül, békés időben is felburjánzott volna a bűn az aradi gyermekek közt, de hogy a háborus viszonyok ezt nagyban elősegítik, azt tagadni nem lehet.

— Csak a napokban iriak a lapok arról, hogy a postán alkalmazott fiatalok tolvajszövetkezetét tartóztattuk le. Ezek a gyerekek, a legidősebbje 16-17 éves, azelőtt egy ipari vállalatnál tanoncok voltak. A háboru miatt az üzem megszűnt és az inasok sokkal jobb, sokkal könnyebb feltételek mellett kaptak alkalmazást a postán. Egy-kettőre tisztába jöttek azzal, hogy milyén kedvező körülmények jät-

szanak közre arra, hogy a kincstárt sok ezer korona értékig megkárosítsák. A vizsgálat be van fejezve, tehát most már elmondható, hogy az apró tolvajok ugyanis igen sok ezer korona értékű tárgyat lopkodtak össze. Tudták, hogy a háboru bizonyos periodusa alatt a posta a szállított csomagokért szavatosságot nem vállal és a közönség az esetleg elveszett holmiját nem reklamálhatja. A tolvajok valómásából megállapítható, hogy valahányszor ilyen periodus beállt, azonnal dolgozni kezdett a bűnszövetkezet. Rendkívül sok panasz érkezett hozzánk kereskedők részéről nappali betörések miatt. Legérdekesebb egy papírkereskedő esete, akinek 12 éves kútója két társával együtt az ebéd idő alatt fosztogatott és pedig úgy, hogy az üzletnek az udvarra nyitó ablakát az öklömnyi gyerek nyitva hagyta, létrát lopott valahol és míg ő lesben állott, társai bemásztak és a lopásra előkészített tárgyakat kiadogatták. Egy másik bűnszövetkezet nappal több házban megjelent, egyikük valamely üreggyel bement valamelyik lakásba, a többiek beható helyszíni szemlét tartottak és este vagy éjjel úgy hajtották végre a lopást, hogy tegyházban ült betörőnek is becsületére válnék. *Uri gyermekeknek találtak betörő szerszámokat, amellyekkel rolokot nyitottak ki.* Hogy mennyire megdöbbenéssel és körültekintéssel hajtják végre betöréseiket, bizonyítja az a körülmény, hogy a legtöbb esetben nem a nehezen nyitható ajtón, hanem az ablakon át hatolnak be a lakásba, az üzletbe.

— Természetesen keressük az okait is ennek a rettenetes jelenségnek. Véleményem szerint ez a nemzedék degenerált. Másképp meg sem érthető ez a tömeg jelenleg. Bűnre hajló és egyik a másikat korrumpálja. A magyar törvényhozás legszebb alkotása, a gyermekbíráskodásról szóló törvény nemes intenciói addig a városi gyermeknél nem lesznek megvalósíthatók, amíg a bűnös csemetét úgy akarjuk megjavítani, hogy itthon hagyjuk az ő talajában. Az ilyen városi csibészt ki kell ragadni a környezetéből és becsületes falusi családoknál kell elhelyezni akár ipari, akár mezőgazdasági munkára.

A főkapitány, aki a legintenzívebb módon foglalkozik ezzel a nagy jelentőségű kérdéssel a következőket mondotta:

— Aggasztónak látom a helyzetet, mert azt kell hinnem, hogy a háboru következménye a gyermekbűnösök számának szaporodása és ez bizonyára más nagyobb városban is így van. Az ország nagy területén tehát olyan pusztítást visz végbe éppen a fiatalok körében, amely gondolkodba ejt. Az ipari munka pangása, az iskolák rendetlen tanítási ideje, a családhiánya, az itthon maradt családok elfoglaltsága szűk és szaporítja az apró tolvajok és betörők taborát. Sajnos, a gyermekbírásgokrol alkotott törvény ez idő szerint még tuluvaladja, illetve megelőzi a mi viszonyainkat, a mi társadalmunk intellektuálisát. A mi népünk hosszú ideig nem fogja még belátni, hogy az állam jót akar a bűnös gyermekeknek, amikor kiterjeszti rá a figyelmét és a magyar társadalom, sajnos, nincs abban az anyagi helyzetben, hogy önzetlen, humanitarius

és terhes munkára vállalkozsék. Tudok példám esetet, hogy egyik detektívem délután három órára berendelt egy gyermeket, akit valami bűnesetben ki kellett hallgatnia.

— Három órára nem jöhetnek — mondta a fiu — de negyed négyre itt leszek. Három órákor jön a pártfogóm, de csak néhány percig marad, megkérdi, jól vagyok-e és elmegy. Negyed négyre már itt lehetek.

— A világeért sem akarom általánosságban azt mondani, hogy a pártfogók nem teljesik lelkiismeretesen a vállalt feladatát, de mi rendőrök azt tapasztaljuk, hogy a gyermek bűnösök száma szaporodik. Az bizonyos, hogy a háboru teremtette viszonyok ezt elősegítették.

Az Aradi Közlöny tudósítója beszélt Mikos Gábor dr. temesvári rendőrkapitánnyal, a bűnügyi osztály vezetőjével, aki a leghatározottabban jelentette ki, hogy Temesvárt a háboru óta a bűnesetek legnagyobb részében gyermekek a tettesek.

TANÜGY.

Tanítók szabadság kérelme.

(Az iskolaszék ülése)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 24.

Arad város iskolaszéke Varjassy Lajos polgármester elnöklété alatt ma tartotta meg hétfőről elhalasztott ülését. A tárgysorozaton leginkább olyan ügyek szerepeltek, amelyeknek már csak elintézését kellett bejelentenie az elnökségnek az iskolaszék előtt és amelyeket legnagyobb részt vita nélkül tudomásul is vettek a bizottsági tagok. Csak egy tanítónak szabadságkérését kellett vitát és provokált határozatot. Kovács Vince kulturtanácsnok ugyanis bemutatott egy szabadság iránti kérvényt, amely tegnap érkezett az iskolaszékhez és amelyben az illető tanító tisztviselő orvosi bizonyítvány alapján, amely szerint neurastheniája van, három heti pihenőt kér. Miután az iskolaszék a kérését teljesítette, Múlek Lajos dr. erősen kikelt ez ellen és azt mondotta, hogy ezekben az időkben, amikor a tanítás ugyanis ki van szökkenve nyugodt menetéből, amikor mindenki áldozatot hoz, hogy a háboru által reánk zúdított sok csapást és bajt el tudjuk viselni, elvárható, hogy a tanítóság is önzetlenséggel dolgozsék és minden erejét megfeszítve éljen hivatásának. Nem akar — úgy mond — senkinek a magatartása ellen kifogást emelni, de általánosságban kötelessége megmondani, hogy a tanítóságtól egyszerűséget és buzgalmat várhat el a közönség. Az a tapasztalata, hogy nem minden szabadságkérés ítéletlenül indokolt, moha az orvos a legjobbhiszeműen bizonyítványt ad, de különben is az a véleménye, hogy aki olyan állapotban van, hogy egymásután többször kénytelen szabadságot venni betegsége miatt, annak nyugdíjba kell mennie, hogy egészséges és munkabíró embernek adja át a helyét.

Leitner Ernő dr. helyeselve Múlek szavait, azt kérte, hogy az elhangzott megjegyzéseket adja tudtára a tanítói karnak és a jövőben csak a tisztviselő orvos véleménye alapján lehessen szabadságot kérni. Az előadó kulturtanácsnok javaslatára kimondotta az iskolaszék, hogy nemesek a szabadságkérésekhez szükséges a tisztviselő orvosi bizonyítvány, hanem az esetben is, ha egy tanító beteg jelent, köteles hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni azt, hogy nem mehet az iskolába.

Az iskolaszék a tanítói fizetés rendezése kérdésében ma ismét állandó foglalt és úgy határozott, hogy a törvénynél liberalisabb nagyobb fizetést biztosít a tanítóságnak.

Dimitriev március elsejére szállítja Przemysl.

Diósi Nusi szerencséje.

(Aradi színésznőből — fővárosi primadonna.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 24.

Most ismét itt az alkalom elgondolkozni, mily nagy szerepet játszik a szerencse az emberi életben, a körülmények összejárása, valami véletlen, hogy segítheti az embert, a szerencsés embert vágyai netovábbjáig, míg sokaknak, a pechesekek egy kavics is elég, hogy azon elbotolva megakadjon karrierjük. A Vigszínház, az ország egyik legelső, legjobb színháza nagy premierre készül: Kálmán Imrének, a Tatarjárás, Obsitos, Cigányprimás, Kis király népszerű szerzőjének új operettjét mutatják be, a „Zsuzsi kisasszonyt”, amelynek dímszerepét Diósi Nusi az aradi színháznak volt primadonnája játszta.

A fess és temperamentumos, főképp azonban elegánsan és izlésesen öltözködő színésznő akkoriban, a mikor még a kassai színháznak tagja volt, aligha gondolt még legmerészebb álmaiban is arra, hogy valaha a Vigszínház csilagai közé fog tartozni. Nagyváradon aratta első igazi, nagy sikereit, ott lett igazán primadonnává, a kiért botondultak a diákok, a kit virághalmokkal szórtak tele, a ki nek percekig tapsoltak és a ki lázba hozta a kedélyeket.

Öt év előtt, 1909. szeptemberében került Aradra a primadonna s itt nem kevésbé meleg fogadtatásba részesült. Egymásután aratta nagy sikereit a Cigányszerelében, Luxemburg grófjában, Balkáni hercegnőben, Muzikus leányban, ujabban a Cigányprimásban, Evában, Ártatlan Zsuzskában. Népszerűsége igazán nagy volt s a közönség tulyomó része rajongott érte. Alig volt Aradon két évig, már minden szegényben felemlült az a hír, hogy távozik, másfelé szerzőik. Először arról volt szó, hogy Bécsbe kerül, majd meg, hogy visszamegy Nagyváradra. A mikor a Népopera megnyit, Márkus Dezső, a Népopera igazgatója nézte meg egyik jó szerepében s tárgyalásokat is kezdett vele, a melyek azonban félbessakadtak. Két év előtt Faudt Miklós, a Vigszínház egyik igazgatója jött direkt Aradra, hogy megnézze. Akkoriban a Vigszínház igen sokat várt a „Sztrájkol a gölya” című darabtól, a fő női szerepre azonban nem találtak alkalmas színésznőt. Diósi került kombinációba, később azonban nem tudni miért, Nemeth Juisát szerződtette a szerep eljátszására a budapesti színház igazgatóságá.

Tavaly januárban aztán végleg bele kellett kénytelen-kelletlen törődni az aradi publikumnak abba, hogy Diósi távozik. A lapok közötték szerződését is, amely magas pónalé kikötése mellett az 1914—1915-iki szezonra a nagyvárad színházhoz kötötte a primadonnát. Még egyszer, még egyszer utoljára ismét szó esett arról, hogy Aradon marad: kijelentette ugyanis a primadonna, hogy felbontotta szerződését. Erdélyi, a nagyvárad színház igazgatója azonban azt mondotta, hogy ilyesmiről nem tud semmit, mire a primadonna is bevallotta, hogy csak — tréfált.

A nagyvárad szerződéséből azonban még sem lett semmi, világháboru tört ki, amely az összes szerződéseket felbontotta. Az aradi színház kószorciális alapon próbált szerencsét, Diósi Nusi pedig kijelentette, hogy szívesen megmarad velük, sőt fizetésre, illetve osztalékra sem reflektál. Még néhányszor fellépett az új szezon folyamán Aradon, de december hónapban végleg Budapestre költözött.

Budapesten a Népopera társulata akarta megnyerni. Egy ízben fel is lépett s a fővárosi sajtó nagy sikert regisztrált. A tárgyalások a szerződ-

Szebenyei József hazugságai a Morningpostban. — Haditudósítás az ostromolt várról.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.)

Arad, február 24.

A Morningpost kitűnő „magyar levelezője”, akinek mulatságos és hajmeresztő hazugságain annyit mulattunk már, egy idő óta hallgatott. A hallgatás nem volt hasznos, mert némasága ideje alatt leleplezték a fényes fantáziájú magyar levelező inkognitóját és kitűnt, hogy a levelező Londonban ül, ott írja jó pénzért — öt fontért, vagyis 125 koronáért — cikkeit. A nagyokat hazudó levelező egyébiránt csakugyan magyar, sőt magyar újságíró is volt: Szebenyei József, aki egész Magyarországon, minden valamire való várost bekalandozott ifjabb éveiben és egyebek közt Aradon is szerepelt.

Szebenyei mester most újból megszólalt, de alig lehet ráismerni a szavára: már fél, sőt háromnegyed igazságokat is le mer írni, anélkül hogy tulságosan szégyenkezne. A Morningpost február 17-én megjelent számában, amely most jutott el magyar földre, nagyon jellemző cikket ír a hazudozásából gyógyulóban levő magyar levelező a Przemysl körüli helyzetről. Egyebek közt kijelenti, hogyha az oroszok támadása, ostroma nem lesz energikusabb, akkor a vár további három hónapig is elbirja a körülzárását. Egy a harctérről visszaérkezett orosz haditudósító érdekes dolgokat mondott el egy Przemysl főtt többször elrepült pilóta közléseiből, amelynek publikálását az orosz cenzura nem engedte meg a haditudósítónak.

Az orosz pilóta kómutjain megállapította, hogy Przemysl helyőrsége tisztán magyar ezredekben áll, amelyek rendkívül bátran harcolnak. Az erősségben ötezerhatszáz orosz fogoly

van, akik a helyőrség katonáival jó barátságban élnek. Az élelmiszerkészletek már nem oly bőségesek, mint kezdetben, azonban még teljesen kielégítők. Orosz repülőgépek igen gyakran kóvályognak a város fölött. Az ostromló orosz csapatokat ezuttal is Dimitriev Ratko tábornok vezeti, akiről az orosz katonák érdekes történetet beszélnek. Azt mondják, hogy Dimitriev fogadalmat tett a cárnak, hogy Przemysl március elsejére elfoglalja, vagy ha ez a kitűzött határidőre nem sikerül, akkor öngyilkos lesz. A különös fogadalmat híret elgött orosz katonák a várbais eljutatták és a helyőrség most érthető kíváncsisággal várja március elsejét: öngyilkos lesz-e Dimitriev Ratko a nagy napon?

A Przemysl fölött megjelenő orosz pilóták nemesak bombákat szórnak a városra, hanem nagymennyiségű lengyel és magyar nyelvű proklamációt is, amelyben a védősereg katonáit fölhívják, hogy ne higgyenek a győzelmi híreknek, mert az oroszok már túl vannak a Kárpátokon és Magyarország belseje felé járnak.

Kissé talányos lennye, hogy miért lett világraszóló hazugból ilyen őszintévé a hírhedt magyar levelező. Tudni kell azonban, hogy Angliában nemrégiben kosarat kapott Bark orosz pénzügyminiszter kölcsön pumpolási kísérletére és az angol közönséget től kellett világosítani, hogy miért nem ad Anglia pénzt jeles szövetségeseinek. Ehhez a fölvilágosító munkához járult hozzá a Morningpost is

fognak állani. Ez az intézkedés a kormány és a suffragettek közötti békét pecsételi meg. Francia lapok ehhez a hirhez, amelyet némi kételkedéssel közölnek, azt fűzik, hogy alkalmasint a rajvonalba is el fognak menni a „hisztérikák”.

VIDÉK.

Felülfizetések. A honetói kaszinó február 20-án Kabaret estélyt rendezett (zene és tánc kizárásával) a „Vörös Kereszt” egyesület javára, melyen felülfizettek: Szathmáry Béla 8 kor., Gurahonci Takarékpénztár 10 kor., Öry Sándor 5 kor., Klein Géza 3 kor., Kupa Mihály 1 kor., dr. Rosenthal Zoltán 3 kor., Friedmann József 1 kor., dr. Schiller Ernő 2 kor., Pártos Kálmán 3 kor., Török Zoltán 2 kor., Zenyik József 2 kor., Weiseberger Lipót 5 kor., Luccai Szilárd 1 kor., Fried Lajos 1 kor., Kiss József 2 kor., Schwarz Sámuel 2 kor., Ösv. Klein Márkusné 4 kor., Rózsa Imre 6 kor., Keszenbaum Illés 1 kor., Haász Zoltán 2 kor., Schwarz Zoltán 2 kor., Dályay János 2 kor., Nikola Vilmos 2 kor., Rózsa József 10 kor., Hauska Károly 8 kor., Kirsch Jakab 1 kor., Fónyad József 5 kor., Neuschadt Géza 2 kor., Negele József 1 kor., Diószeghy József 1 kor., Kelemen Kálmán 5 kor., Lázár Szilárd Raj. 3 kor., Mayer S. A. 2 kor., Bleier Ármán 3 kor., Aietleitner Hugó 10 kor., Albeszku Virgil 4 kor.

Frigyes főherceg leányának és nejeinek fogsága. Madridból jelentik: Salm-Salm herceg és felesége rövid madridi tartózkodásuk után, melyet a királyi palotában töltöttek el, Gibraltárba utaztak angol fogságba. Salm-Salm herceg 49 esztendőse, aktív porosz lovaskapitány és tartalékos kapitánya az osztrák-magyar hadselegnek is. 1902-ben feleségül vette Bécsben Mária Krisztina főhercegnőt, Frigyes főherceg leányát, akinek tehát Mária Krisztina özvegy spanyol királyné a nagynénje. A hercegi pár a múlt év nyarán egy előkelő angol személyiség meghívására Afrikába, a Foktartományba utazott. Ott érte őket az európai háború és az angol hatóságok a hercegi párt és kíséretét hadifoglyoknak nyilvánították. A múlt év végéig Fokvárosban időztek, akkor azonban a herceg arra kérte a hatóságokat, hogy Európába utazhassék. Kijelentették neki, hogyha becsületszavát adja, hogy Anglia ellen nem fog harcolni, szabadon bocsátják. A herceg nem adta becsületszavát, ellenben kijelentette, hogyha megengedik, hogy visszatérhessen Európába, ott önként angol fogságba adja magát és kíséretét. Így történt, hogy a hercegi pár elutazhatott. Hajója Lisszabonban kötött ki, onnan Madridba utazott a királyi család látogatására. A hercegi pár három napot töltött Madridban, azután Gibraltárban önként jelentkezett.

Hisztérikák a rajvonalba. Rotterdamból jelentik: Angol lapok jelentik, hogy Asquith miniszterelnök és az angol királynő közös intervenciójára Lord Kitchener megengedte a suffragettek két önálló női légiót szervezzenek, amelyek összesen tizenkétezer főből

tetés kérdésében már előhaladtak, amikor váratlanul a Vigszínházról kapott ajánlatot a színész.

A Vigszínház ugyanis március elejére akarta „khozni” Kálmán új operettjét, a melyet eredetileg „A postás-kisasszony”-nak, majd pedig „Zsuzsi kisasszony”-nak kereszteltek el. A címszerep eljátszására Fedák Sári szerződötték. A kintinő művészidőközben azonban impozáns sikert aratott a Magyar színházban egy prózai szerepben, a „Helén”-ben, a melyet Sávaege „My official wife” című darabja után dolgozott át Martos Ferenc. Sikere után Fedák elhatározta, hogy ismét prózaszerepet játszik a készülő márciusi új darabban, a „Papa kedvence”-re, amelyben ugyancsak a

Magyar Színházban Hegedűs Gyulával és Rákosi Szidival együtt fog játszani. Megírta a Vigszínház igazgatóságának, hogy az operettben nem játszik, a Vigszínház igazgatósága pedig válaszképp 10.000 korona pónalét követelt a színésztől.

A Zsuzsika számára azonban új szereplő kellett. S ép az utolsó pillanatban, a mikor a népperei szerződés már készülőben volt, szerződött le a Vigszínház — Diósi Nusit. Nusi már egy hónapja próbál a bizonyára izgatottsággal gondolt szombati premieren, a mely erőpróbája lesz a budapesti publikum előtt.

Semleges államok Anglia visszaélései ellen.

— Tiltakozás a zászlócsalás miatt. — Amerika nem akar háborút. — Harc a levegőből. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Newyork, február 24.

Amerika nem tart bonyodalmaktól.

MEWYORK. Az amerikai Szabadság munkatársának Daniles tengerészeti miniszter a következő nyilatkozatot tette:

— Amerikában nem lesz soha kötelező a katonáskodás. A nagy flotta és a nagy hadsereg nem szolgál az ország javára. Az állandó hadsereg annyi legyen, hogy megálthassa az ellenség első rohamát, addig ugyanis teherfegyverkezhetik minden harcra képes polgár. A tengeralattiakat az államtitkár nem becsüli sokra, mert róluk nem lehet mozgó hajót eitalálni. Az Egyesült Államok bonyodalmától nem kell tartani.

Új amerikai jegyzék Berlinben.

Berlin. Ma egy új amerikai jegyzéket nyújtottak át, a mely adatokat tartalmaz az amerikai hajók biztonságát illető megegyezésekről a haditerület mentén. Hasonló tartalmu amerikai jegyzéket Londonban is átnyújtottak.

Zeppelin bombázza a flandriai partokat.

Páris. Calaisban egy Zeppelin jelent meg és bombázta a Dünkirchenbe vezető vasutvonalat. A léghajó egyszerre több bombát dobott le és a vasutvonalat szetrombolta. A robbanásnak földrengésszerű hatása volt. Egy ház beomlott és öt embert magával temetett.

Zeppelinjárók az Északi-tenger fölött.

Rotterdam. Kopenhágából és más városokból érkezett táviratok szerint az Északi-tenger felett állandóan nagy Zeppelinek repülését láthatni. A Rotterdamba érkezett Helena gözös kapitánya jelentette, hogy február 19-én L. V. felirásu Zeppelint látott negyven mérföldnyire Hakkstól. A léghajó nagy magasságban repült a tengerpart felé. A gözhajó szállásmestere az árbékosárból figyelte meg a Zeppelint, amelyen amikor es a hajóhoz közelített, tizenöt fnyi legénységet és több ágyut látott. A léghajó jeleket váltott, amik a gözhajóról láthatatlan tengeralattjárónak lehettek számv. (Bud. Tud.)

Anglia vesztesége a tengeren.

Krisztiania. Az Aftenposten jelenti Párisból: Az angol tengeri flotta eddigi vesztesége 63.000 tonna és 2400 ember. A kereskedelmi flotta veszteségei eddig aránylag csekélyek. 13 angol kereskedelmi hajót támadtak meg eddig

a német tengeralattjárók torpedóikkal, de nem süllyedt el mind. Az elsüllyedt hajók eddig 17.980 tonnát képviselnek, a legénységből csak 44 ember vesztette életét.

Féltértekük lettek az angol hajók.

Stockholm. Az Aftonbladet írja: Londoni jelentések szerint az angol hajókat utasították, hogy ezentúl csak egész rajokban, hadihajók kíséretében (convoi) hagyják el a kikötőket. Egy jól szervezett convoi-rendszer a kereskedelmi hajókat minden valószínűség szerint megfogja óvni a legnagyobb veszedelemtől. Azonban azok a késések, melyek szükségesszerűen a forgalomban ebből származni fognak, az angol bevételnek és kivételnek többet fognak ártani, mint egynehány kereskedelmi hajó elsüllyesztése. Bizonyára a németek is számítottak arra, hogy ezek a késések sokkal hathatósabbak lesznek, mint maga a tengeralattjárók blokádjá.

A hajótömeg számításainál egy gözhajónak szállítóértékét háromszor akkorának veszik, mint egy ép olyan nagvságu vitorlásnak. Hogyha most egy gözhajó, mely a rendes forgalomban eddig egy hét alatt csinálta meg utját, ezentúl majd soká fog várni a hadihajók kíséretre, munkateljesítőképesége leszáll a felére. Nagybritánia egész külkereskedelme a tengeren át folyik és hogyha a bevétel és kivétel ilyen módon hosszabb ideig fogja ezeket a késéseket elszenvedni, akkor ennek idővel majdnem annyi hatása lesz mint magának a blokádnak.

Mindenesetre az angol hajórajtiszttára hadi feladatai mellé új nagy terhet lesz kénytelen magára vállalni: a convoi-t, a hajókíséretet.

Hollandia a zászlócsalás ellen.

Rotterdam. A hollandi kormány megtiltotta az idegen hajóknak, hogy holland zászló alatt fussanak be hollandiai kikötőkbe.

Newyork. Hir szerint Hollandia, Norvégia és Dánia tárgyalnak az Egyesült Államokkal, hogy közösen kérjék meg Angliát, mellőzze emberbaráti okokból a semleges zászlók használatát.

Semleges hajók veszedeleme.

Stockholm. A Stockholms Dagblad jelenti Krisztiniából: A norvég hajótulajdonosok szövetségének elnöke kijelentette, hogy a helyzetet igen aggasztónak tartja. Az a véleménye, hogy a tengeralattjárók Norvégia hajózásának nagy nehézségeket fognak okozni. Ez sokkal nagyobb veszély, mint a norvég veszedelem. Azt hiszi, hogy egynehány nap múlva tárgyalni fognak arról, hogy az egész norvég forgalmat Anglia felé bszüntessék.

Franciák japán ellen.

Páris. A Temps provokálásnak mondja Japán viselkedését, amelybe csak akkor lehetne belenyugedni, ha Japán Európában segítené az ententét.

Deresre huzzták az oroszok a kolomeai kereskedőket

Talentuos tolvaj volt az orosz parancsnok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 24.

A sajtóhadiszállásról írja egy haditudósító:

Delatyntól keletre harminöt kilométert vitt a gépkocsi dupla trénoszlopok közt Kolomeába. A város déli Gaticának egyik ékessége, külsejében nem mutat pusztítást. Boltok, vendéglők nyitva, az utcákon az egész város népe gyönyörködik a sietve átvonuló gyalogságon, tüzéségen, huszárokon. Minden sarokon százával állanak rakáson az emberek, tarkaruhás parasztság és kaffinos zsidók vegyest. Kolomeának ünnepi képa van, nem csoda, öt havi rabságból szabadult fel ötvenezer lakosa.

Felkerestem a parancsnokló tábornokot. A kegyelmes ur néhány szóval így mondta el az elmúlt napok eseményeit:

Kombinált csoportomban van magyar honvéd, lengyel légió és diosőségesen harcoló derék horvátjaink. Harmincegyedikén indultunk el Kirlibabáról s két hét alatt végigseperünk egész Bukovinán. Kolomeától délre két napig folyt a harc az oroszok kiváló lövészeidei ellen. Igen erős küzdelem volt, az ellenség erősen állta helyét. A végén aztán szalmával és benzines hordókkal föl akarták gyújtani a városba vezető hidat, de még idejekorán elkergettük s bevonulhatunk rendben a városba, ahol ujjongva fogadtak. A legjobb reménységgel várom a jövő napokat.

A látogatás után az utcára, a tarka, zsuffolt, nyüzsgő utcára siettem. Fölálltam a Hotel Bahr ajtaja elé s első kérdésemre tizen; huszan, egymás szavába vágva, egymást lökdösve mondták el Kolomea öthónapos naplóját.

September 15-ikén támadták meg az oroszok a várost, egy ezredük lehetett körülbelül. A helyőrség kétszáz helybeli népfölkelőből s még vagy százhusz fnyi fegyveres erőből állott. A marlahilfi (Kolomea elővárosa) parochus hiába könyörgött, adják át a sokkal erősebb ellenségnek vérontás nélkül a várost, a népfelkelők hallani sem akartak a dologról s így csak kemény tusa után juthatott be az ellenség. Délután négy óra tájban jelent meg a városban az első kozákpátrul s egyenesen a városháza elé lovagott a tiszttük a polgármestert kereste. Az ezredes a város bejáratánál vár, a polgármester küldöttséggel jöjjön ünnepelesen átadni a várost.

Kieski reichsrathi képviselő polgármester már korábban Bécsbe utazott az irattárral és nagyobb községi értékekkel, ugyszintén Funkenstein alpolgármester is. Egy Kropaczek nevű nyugalmazott lembergi rendőrtanácsos városvatyja vezette a hivatalt s a felszólításra maga mellé ültette egy kocsiába egyik alkalmazottját, a bakra egy szolgát fehér zászlóval s a kozákok kíséretében kihajtott a város elé. Utközben egy ismerőse tanácsára sőt és kenyeret is vett magához és tiszteletteljesen átnyújtotta Sechin ezredesnek, a megszálló csapat parancsnokának, ki lóháton várta. Átvette a sőt, megcsókolta a kenyeret és keresztet vetett.

— Hát a város kulcsai? — kérdezte.

— Nincsenek kulcsaink — felelte meglepetve a kivánságtól a városatyja — városunk nyitva áll.

Az ezredes azonban nem tágitott, s be kellett küldeni a szolgát a városba kulcsokért. Hozott is nagy sietve néhány pincekulcsot. Az ezredes zsebtette, de fejét rázta, látszott, hogy nincs a megoldással megelégedve.

Az orosz ezredes ravasz tolvaj volt. Elhívta a polgármestert s elkísértette magát vele az összes lezárt katonatiszti lakásokba s azon ürügy alatt, hogy katonai irományok után kutat, elvitt mindent, aminek csak hasznát vehette. Koffereket, eszimat, toiltetekészleteket, grammofont. Maga vitte le kocsijába.

— Ugy-e polgármester ur — kérdezte vi-gyorogva — talentuos betörő vagyok?

A polgári kormányzással Swirki városparancsnokot bizta meg. Ez különösen a nyilvános vesszőzést hozta divatba. Egyszer minden indokolás nélkül megparancsolta, hogy minden második boltost huzzanak a deresre.

A megbukott főjegyzőjelölt bosszúja.

(Katonai szolgálatra hívták be Nagyváradi új főjegyzőjét. — A tanácsnok titkos fölterjesztése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, február 24.

Nagyváradon szokatlan és kinos feltűnést keltő botrány foglalkoztatja a város vezetését. Rövid idő előtt meglehetősen izgalmas küzdelem után a város megüresedett főjegyzői székébe Lukács Ödön pénzügyi tanácsnokot választották meg Komlóssy József helyettes polgármesterrel szemben. A megválasztott új főjegyzőt, a ki már elfoglalta állását, hatalmas meglepetés érte: tegnapi délután katonai behívót kapott, a mely arra kötelezi Lukács Ödönt, hogy huszonnégy óra alatt vonuljon be katonai szolgálatának teljesítésére.

Annál kinosabb volt a városi tanács körében a meglepetés, mert Lukács Ödön főjegyző, a mozgósítás alkalmával bevonult katonai szolgálattételre; mint hadnagy a 4-ik néptelkölő ezred egyik zászlóaljának parancsnoka is volt és több hétig teljesített is szolgálatot, a mikor a városi tanács előterjesztése folytán, a város pénzügyi tanácsnokát mint nélkülözhetetlent a honvédelmi miniszter a katonai szolgálat alól felmentette.

Lukács Ödön városi főjegyző, tegnap, a mikor megkapta szigorú katonai behívóját, megjelent a fölöttes katonai parancsnoknál, a hol orvoslást keresett, a nyilvánvalóan téves behívással szemben. Itt azonban felvilágosították a nagyváradi főjegyzőt, hogy tévedésről egyáltalán nincsen szó, mert a katonai parancsnoksághoz leérkezett a honvédelmi miniszter rendelete, a mely szerint a belügyminiszter közlése szerint Lukács Ödön nagyváradi pénzügyi tanácsos nélkülözhetetlensége megszűnt és így katonai szolgálat teljesítésére haladéktalanul behívandó.

A belügyminiszter intézkedése Nagyváradi város polgármesterének előterjesztésén alapszik, amely szerint Lukács Ödön városi főjegyzővé megválasztván, nélkülözhetetlensége, mint adóügyi és pénzügyi tanácsnoknak megszűnt és így nincs akadálya annak, hogy katonai szolgálatot teljesítsen.

A katonai parancsnokságnál nyert felvilágosítás után Lukács Ödön megjelent Rimler Károly polgármesternél, aki kijelentette, hogy ő ily irányú fölterjesztést sem a belügyi, sem a honvédelmi miniszternek nem tett és tudtával ilyen fölterjesztés nem is ment a város részéről Budapestre.

Mint hogy azonban a katonai parancsnokság részéről a tévedés ki van zárva, úgy a polgármester, mint Lukács Ödön behatóbban érdeklődtek a most már szinte rejtélyessé vált dolog historikuma iránt és ekkor olyasmi derült ki, ami méltán konsternálhatta a városi tanács tagjait. Kitént ugyanis, hogy Lukács Ödön pénzügyi tanácsnoknak városi főjegyzővé történt megválasztása után Komlóssy József városi tanácsnok — aki szintén pályázott a főjegyzői székre — Rimler Károly polgármester és a városi tanács tudta, beleegyezése és meghatalmazása nélkül, mint helyettes polgármester, önhatalmulag intézett fölterjesztést a beügy, illetve a honvédelmi miniszterekhez, Lukács Ödön katonai behívása iránt.

Természetes, hogy a városi tisztviselők között ez a felfedezés nemcsak a legkínosabb

meglepetést okozta, hanem élénk megvitatás tárgyává lett, hogy milyen álláspontot foglaljon el a városi tanács és a polgármester asszal a tanácsstaggal szemben, aki önhatalmulag, megbízás nélküli, a városi főjegyző ellen hivatalos formában, a városi tanács nevében tett előterjesztést?

Nem találtak Aradon lefoglalható gabonát.

(A rekvizálás első napjának érdekes eredménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 24.

A miniszterium határozata alapján ma reggel kezdték meg Aradon a buza, rozs, árpa és zab rekvizálását, amelyet a város részéről Zubor Andor tb. főjegyző végzett, a földművelésügyi miniszter megbízottjaként pedig Szerényi Géza, a Leszámitoló és Pénzváltó Bank tisztviselője szerepelt.

A bizottság legelőször az Adler Andor tulajdonát képező Sas malomba ment, ahol szemléje eredménytelen volt, mert a malomtulajdonos a találató nem nagy készletet a katonai kincstártól kapta vámörítés céljából, ez pedig a szabályok értelmében nem foglalható le. A malomnak jelenleg saját gabonája nincs.

A Széchenyi gőzmalomban mindössze anynyi gabonát találtak, amely négy napra gyártási anyagul szolgál a telepnek, ezt pedig a miniszteri rendelet mentesíti a lefoglalás alól.

A Neuman Testvérek cég malmában igen érdekes a helyzet. Ott jelentékeny mennyiségű búzát és árpát találtak, de még kétséges, vajon zár alá vehető-e? A malomnak ugyanis szállítási kötelezettsége van a katonai kincstárral szemben lisztre és ezt a szállítást a most talált búzából és árpából akarja örítés után teljesíteni. A rekvizáló bizottság azonban kötelezőszerűen zár alá vette a készletet; emiatt a cég táviratilag intézett fölterjesztést a földművelésügyi miniszterhez és kérte a lefoglalt készletnek a zár alól való feloldását; a miniszter fog tehát dönteni a fölött, hogy a talált készlet átadassék-e az Országos Gazdasági Bizottságnak, vagy pedig teljes egészében a katonaság szükségletének kielégítésére fordítandó-e?

A rekvizáló délelőtti munkája ezzel befejeződött. Délután végigjárták az összes gabonakereskedőket, azonban seholt se találtak lefoglalható gabonamennyiséget. A kereskedők ugyanis már előbb eladták gabonakészleteiket.

Egy kereskedőnél találtak ugyan néhány vagon gabonát, de állítása szerint azt pár nappal ezelőtt az aradi katonai hatóságoknak adta el. A bizottság érdeklődésére a szóban lévő katonai hatóság megerősítette a kereskedő állítását és így ez a kis készlet se volt lefoglalható.

Délután még az Aradi Közraktárakban tettek látogatást a rekvizáló. Itt találtak kisebb mennyiségű árpakészletet, amelyet zár alá is vettek. Azonban kétségtelen, hogy ez se maradhat Aradon. A több vagon árpa ugyanis egy ceglédi gőzmalomé s ez a malom szintén szállítója a hadseregnek, tehát bizonyára eredményesen fogja kérni a földművelésügyi kormánytól az árunak a zár alól való feloldását.

Holnap a gáji gazdáknál jelenik meg a bizottság két tagja. A rekvizálás Aradon csak néhány napot vesz igénybe és azután az aradi járásban található gabonakészletek lefoglalására kerül a sor. Ismételten figyelmeztetjük a közönséget a különböző téves hírekkel szemben, hogy a lisztet és a kukoricát még nem foglalják le és így tehát a magán háztartásokban lévő lisztre nem terjed ki a rekvizálás.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Délibáb-utca 7., újdonság.

Péntek: Délibáb-utca 7.

Szombat: Katica, új operett először.

* A színház hírei. Két premier egy héten. A társulat minden idejét felhasználja fokozott szorgalommal, hogy minél érdekesebb műsorral kedveskedjen a közönségnek. Csütörtökön kerül bemutatásra a Vígyszínháznak páratlan sikerű vigjáték újdonsága, a *Délibáb-utca 7. szám*. Ez a tiszta levegőjű darab mesterien felépített helyzeteivel lebilincseli a nézőt. Csupa derű, csupa hangulat, szóval igazi fehér este. A szereplők a legnagyobb lelkesedéssel készültek az újdonságra, úgy hogy a közönségnek igazi gyönyörűsége lesz az előadásban. Minden szerep elsőrendű kezekben van. A főbb szereplők Heppesné, Borosnyai, Deli, Várnay, Kertész stb. — A *Katica*. Gajári-nak, a Népoperában állandóan műsoron lévő operette újdonsága a második premier e héten. Az operette gyönyörű zenéje, érdekes meséje teljes illúziót keltenek. Pataki Vilma a címszerepben dominál egész este, minden hozzá közeledő alakot a kis ujján forgat. Szabó Mili egy szerelmes leányt játszik, a ki vetélytarsa Katicának és egymást akarják felülmúlni a pajkosságban. Benkőné egy vén leány alakját teszi mulatságossá. Tomai, Fülöp Irma, K. Pongrác M. tánc és énekkel hódítanak. A férfiak közül hálás szerephez jutottak Győző, Barics, Polgár, Herold, Kertész stb. Szóval tánc, ének, korcsolya-pálya, téli sport tessék érdekes az előadást, a melynek sikere előreláthatólag biztosítva van. — A *Lengyel vér*. Vasárnap délután az idén először kerül színre ez a verbeii operett, a melynek eddigi összes előadásait szufolt ház nézte végig. Az a lüktető zene, a mely egész estén végig húzódik, magával ragadja a nézőt. A szereplők ugyan azok, mint a bemutatott előadásban. Főbb szereplők Pataki Vilma, Sz. Rontay Boriska, Járai, Győző, Kiss Miklós, Virág, Herold, Benkőné stb.

* Gar el Hama és Henny Porten az Apollóban. Ha végig tekintünk az Apolló-színház műsorain, nem látjuk meg azon a rendkívüli időket. Amit csak egyszerű, elsőrangú és művészit produkált a kinematográfia az utóbbi időben, azt mind megtaláljuk az Apolló-színház repertoárján. A színház legújabb eseménye Gar el Hama, a diplomás gazember visszatérése. Minden mozibajáró ember élénken visszaemlékszik Gar el Hama rendkívül izgalmas gaztetteire. A diplomás gazember kiszabadul fogságából s rablótalandjait tovább folytatja. A bemutatásra kerülő fejezet még szebb és izgalmasabb, mint az előbbiek voltak. Péntektől kezdve mutatja be az Apolló Gar el Hama negyedik folytatását s ugyanekkor kerül vetítésre a legújabb Henny Porten dráma, amelynek címe: A mártír. Ez a darab is, mint minden Henny Porten-kép, a mozi leggyönyörűbb s legnívósabb alkotásai közé tartozik. Csütörtökön A sátn kutyája és A rejtélyes ház című detektív-drámák reprise megy az Apolló színházban.

* Black Jack, az ékszerlovaj. (Nagy detektív dráma az Urániában.) A színház legutóbbi hatalmas vigjáték slágere után tegnap egy nagy detektívdrámával lépett a közönség elé. Dicsérnünk kell a színház igazgatóságának gondosságát, hogy műsorait oly nagy változatossággal állítja össze és minden új műsorával új és másodlatú szenzációt ad nézőinek. A tegnapi műsor két nagy slágere szenzációs sikert aratott. Az egyik kép, egy detektívdráma egy nagyarányú, ügyesen megalkotott és mesterien rendezett, grandiozus trükkökkel és drámai fordulatokkal bíró film, melynek előadása is elsőrangú. A szereplők nem az átlag detektívfilmek emberfeletti és lehetetlen produkcióival igyekeznek hatni, hanem csupán természetesen, bár érdekesítő jelenetekkel és játékkal. A másik film egy ötletes vigjáték, melynek főszerepét Teddy, a híres és általánosan ismert komikus alakítja.

* 1914. Lubacow ostroma, az első igazi magyar háborús film legközelebb az Urániában.

Tizennyolc szuronyroham egy magaslatért.

— Elkeseredett harcok Duklánál. — Véres harcok Staniszlauért. — Az oroszok ellenállnak az üldöző német seregeknek. —

(Hivatalos távirati tudósítás.)

Ungvár—Budapest—Berlin, febr. 24.

Véres harcok Duklánál.

Ungvár. A kétnapos esőzés dacára a duklai, borinai és jablonkai vonalon folytonos csatározások vannak. Az összes ellenséges támadásokat visszavertük.

Epesjes. Felsőpagonynál visszavertünk tizennyolc szuronyrohamot, melyet az oroszok a magaslat ellen intéztek. Az ellenség itt négyszáz halottat és hétszáz sebesültet veszített. Duklánál éjjel elfoglaltunk egy újabb magaslatot. A hóolvadás és az esőzés lassítja az előmenetelt, ahol azóta támadunk, ott győzünk. Az orosz támadások összeomlanak. A mostani kárpáti ütközetek a legvéresebbek a világtörténelemben.

Kedvezőbb helyzet Stanislaunál.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A nagy csata változatlan hevességgel folyik Stanislaunál a küldelem reánk nézve megint valamivel kedvezőbben áll, néhány szép részletért vívtunk ki.

A legelső harcvozmány eljutott Hindenburg nagy győzelmének és bukóvínát offenzívánk sikerének híre és mindentűt boldog örömet váltott ki.

Oroszok ellentállása Bukovinában.

Kopenhága. A Politiken jelenti Londonból: A Morningpost pétervári tudósítója azt állítja, hogy a németek Keletporoszországban nem négy, hanem tíz hadtestet összpontosítottak, így sikerült visszavonulásra bírni az oroszokat. A harctér legfontosabb része most a Kárpátok, a hol az oroszok Bukovina szélén erős ellentámadást fejtenek ki.

Tázzel védekeznek az oroszok.

Bukarest. Az Universul írja, hogy a visszavonuló oroszok üldözéstől félve a Pruth tulpártján telgyújtották az erdőket.

Tarnow vidékének pusztulása.

Krakó. A Naprzod szociáldemokrata újság híradása szerint Tarnow környékét az utóbbi idők nehéz harcái borzalmasan megviselték. Wojnic-ban a házak fele elhamvadt, köztük a Rinek valamennyi épülete. A templomot és más házakat az oroszok kifosztották, a hivatalokban az irattárakat elégették. A lakosság körében irtózatos a nyomor. (Bud. Tud.)

Újra harcolnak a visszavonuló oroszok.

Stockholm. A Stockholms Daglad írja: A „mazuri téli csata” szintere tulpnagy kiterjedésű volt ahhoz, hogy a nyert csatát valami helység után nevezhették volna el, mely a hadműveletek gócpontja lett volna.

Az orosz kommuniké igen kurtán nyilatkozik az üldözés harcairól. Augustowtól keletre, az orosz jelentés szerint különösen hevesek voltak a harcok.

Észak-Lengyelországban a Kolónál megvert orosz hadoszlop visszavonult Lomzáig, ott

azonban új erősítéseket kaptak, melyekkel most újból heves harcokba bocsátkoztak a németekkel. Tovább délre, ahol a németek Novo-Georgievsk felé vonultak, az orosz jelentés szerint Plock környékén voltak heves összütközések.

A varsói körzetről még mindig hallgatnak a jelentések. Viszont a Kárpátokból az oroszok most már nem jelentenek előnyomulást.

A Bukovinából az orosz jelentés beismeri, hogy az orosz csapatok kénytelenek voltak visszavonulni a Pruth mögé. Ebben hallgatólagosan bennfoglaltik Csernovic kiűritésének beismerése.

Hibás volt az oroszok elhelyezkedése.

Milano. Angelo Gatti, a jeles katonai szakíró a Corriere della Sera-ban a következőket írja:

A hadműveletek most összesen 1000 kilométernyi kiterjedésű vonalon játszódnak le, nagy, rideg télen, tehát oly körülmények közt, amelyek az eddigi háborúig mindent lehetetlenné tettek volna. Ez valóban az óriások harca!

Az oroszok elhelyezkedése Galiciában, Lengyelországban és Poroszországban nagyon hibás volt. A centrum, mely Tarnowtól körülbelül Sochacew-ig terjed, a szárnyakhoz képest túlságosan előre volt tolva. Az északi szárny a porosz határ mentén mintegy háromszáz kilométerre húzódik hátra, a déli szárny pedig a Kárpátok vonalát érintve, szintén nyugatról kelet felé húzódott vissza. Az oroszok minden művelete ez utóbbi időben Galiciában és Kelet-Poroszországban odairányul, hogy a harcvozmányt kiegyenesítsék; mert még a legkedvezőbb körülmények közt sem kockáztathatják meg az orosz centrum az előnyomulást, mert szárnyaitól eltávolodva, kiteszik magukat annak a veszélynek, hogy a szövetségesek körül fogják.

Harmincöt kilométerre Varsótól.

Lodz. Egy német tábornok kijelentette, hogy a mazuri győzelem nagy méreteivel kétségtelenül kihat a Varsó előtti eseményekre, amelyeket türelemmel kell kivárni. Varsó erődítései rendkívül erősek és most is folyton erősítik azokat. A németek harmincöt kilométerre vannak Varsótól.

Oroszországtartalékaiküldi harcba.

Stockholm. A háboru kezdetkor erős orosz csapatömegek állottak a svéd határon, mely körülmény Svédországban általános föltűnést keltett. Különös figyelmet kellett, hogy Tornea és Kemi közelében jelentékeny erőket vontak össze. A svéd sajtó azonban hazafias okokból tartózkodott minden magyarozgatástól. Most azonban az jelentik, hogy december, január és február hónapokban a Finnországban lévő csapatok nagy részét elszállították. Azt beszélik, hogy összevissza ötezer főnyi sorkatonaság ma-

radt Finnországban. A különböző helyorséfi városokban alig tizennyolc huszezer főnyi orosz nemzetiségű népfelkelő-esapatok vannak. A finn, lengyel és német-orosz nemzetiségű katonákat mind a kaukázusi harctérre küldik. A csapatoknak Finnországból való visszavonása azt bizonyítja, hogy Oroszország az óriás birodalom minden területéről kénytelen a legutolsó tartalékokat összehívni.

Francia lap Hindenburgról.

Páris. (Zürichen át.) A Le Temps legutóbbi száma vezércikkben foglalkozik Hindenburg marsall személyével, akinek lendületes harcmodorát I. Napoleon taktikai genialitásához hasonlítja. Egyben méltatja a francia lap a Mazuri-tavaknál legutóbb elért német sikereket, természetesen azonban, hogy eseknek értékét és mértékét lényegesen redukált formában adja (N. T. H.)

Nem haragszanak az oroszok a németekre.

Milano. A Secolo oroszországi haditudósítója írja: Az oroszokban nincsen harag a németek ellen. A foglyokat csak zárva tartják, máskülönben jól bánnak velük. A németek szervezkedéséről az oroszok csodákat mesélnek.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradmegye rendkívüli közgyűlése. Arad-vármegye törvényhatósági bizottsága ma délután rendkívüli közgyűlést tartott Urbán Iván báró főispán elnöksége alatt. Több sürgős ügy tárgyalása végett hívták össze a közgyűlést, a tárgysorozat legfontosabb pontja a központi választmány újalakítása volt. Az 1915., 1916., 1917. és 1918. évekre a központi választmány a következő tagokból áll: Aisleitner Hugó, Bogdánffy Béla dr., Bánhidly Antal báró, Bohus Lajos báró, Boros Iván, Czédly Károly dr., Csernovits Diodor, Darányi János, Háromy László dr., Heinrich Sándor, Haberkauer Béla, Issekutz Marcel dr., Jausz Oszkár, Kintzig János, Kozics Gyula, Károlyi Gyula gróf, Keresztes Gyula dr., Mairovitz Adolf dr., Mittler Izidor dr., Óry Sándor, Purgly László, Pop C. István dr., Rajku Sebő, Román István dr., Schill József, Solymossy Lajos báró, Seidner Sándor, Szántó Gyula, Ujj János, Vaja Antal, Vásárhelyi József, Wittmann János. A közgyűlésen felolvasták Abauj-Tornavármegye ismeretes átiratát, amely a magyar katonák hősiességének elismerését célozza. Az átirat — amelyet annak idején, mikor a város közgyűlésén tárgyalták, részletesen ismertettünk — egyhangú lelkesedéssel csatlakozott Arad-vármegye közönsége is. A rendkívüli közgyűlésnek jelentették be utólagos jóváhagyás végett Aradmegye 350,000 koronás hadikölcsön jegyzését, amit a közgyűlés egyhangulag jóváhagyott. A jövedelmi adó felszólamlási bizottságot is megalakították, elnöke lett Károlyi Gyula gróf, tagjai Zselénszky Róbert gróf, Solymossy Lajos báró és Kintzig János. Több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után a rendkívüli közgyűlés véget ért.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 337
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— — —
Postaköltőzet	— — — — — 401
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — — 151

H I R E K.

Aradi zászlós hősi halála.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 24.

A budapesti 16. számú helyőrségi kórházban fejezte be fiatal életét Madarász Imre, az aradi 33. gyalogezred zászlósja. A hátezred dicsőséges harcaiban hőiesen küzdött a vitéz zászlós, aztán megsebesült és hónapokon át tartó kínos szenvedések után felgyógyulva ismét a harcra ment, újra sebet kapott, de a második sebb kegyetlenebb volt az elsőnél: a fiatal, rokonszenves zászlós belehalt sebébe. Madarász Imre, aki a polgári életben csak rövid ideje tartózkodott Aradon, ahol az árva-ház tanítójává választották, a mozgósítás elrendelésekor innen vonult be a 33. gyalogezredhez és az ezredel ment fel az északi harctérre. Még szeptember hónapban történt, hogy egy erős orosz tüzéségi állás ellen, a mi tüzéségünk sikeres tüzelése után rohamra ment hátezredünk egy százada. Madarász Imre vezette a századot, a roham fényesen sikerült, az oroszokat kiverték az állásból, zsákmányul maradt az ellenséges üteg és annak egész legénysége, egy kapitánnyal együtt. A hőz zászlós észrevette, hogy a fogoly orosz kapitány szökési tervekkel foglalkozik. Figyelmeztette a szökés súlyos következményeire, a kapitánynak azonban mégis sikerült egy őrizetlen pillanatban lóra kapnia, amelyen el akart vágatni. Madarász gyorsan utána lőtt, a szökevényt el is találta, a kapitány holtan bukkott le lováról.

Sok dicső harcban küzdött még a vitéz zászlós, aztán súlyos térdsebet kapott és Aradra került, ahol négy hónapig ápolták. Négy héttel ezelőtt gyógyult fel súlyos sebéből, újra visszament a harctérre, de már csak rövid ideig szolgálhatta hazáját. Megsebesült, ezuttal a budapesti 16. helyőrségi kórházba szállították, de hiábavaló volt a gondos ápolás, Madarász Imre ma kiszenvedett. Temetése pénteken délután két órakor lesz a budapesti kórházból.

— A legfiatalabb zászlósok. A temesvári kadétskola utolsó évfolyamának növendékeit a háborúra való tekintettel már most zászlósokká nevezte ki a király. A fiatal zászlósokat, akik a háboru kitérése óta a marburgi katonai főreáliskolába költöztek át Temesvárról, a következő ezredékhez osztották be: Binder Hugót a 2., Rumler Hermant a 5., Hauer Róbertet a 6., Schultz Lászlót a 12., Mihályi Hugót a 23., Kűchler Jenót a 25., Ráskó Lászlót az, aradi 33., Stancsa Jánost és Benedict Erichet a 37., Wunder Árpádot és Golea Jánost a 43., Ferry Bélát a 44., Wolf Miklóst és Filder Pétert a 46., Williger Károlyt a 60., Duokhom Józsefet és Schuff Altrédót a 61., Vásárhelyi Lászlót a 62., Krummenacker Istvánt a 82., Appeltauer Mátyást a 85., Kienitz Lajost a 101. gyalogezredhez, Rácz Emilt pedig a 3. bosnyák gyalogezredhez.

— Tizenhétéves ujoncok a francia hadseregben. Párisból jelentik: A francia kormány előkészítette a tizenhétéves ujoncok kiképzését.

— Tifliszben tilos a német szó. Pétervárról jelentik: A Rjecs jelentése szerint a tífiszi katonai parancsnok elrendelte, hogy nyilvános helyeken tilos németül beszélni. Akik eddig vétettek a rendelet ellen, háromhavi fogházbüntetést kaptak.

— Koszorúmegváltás a Vörös Kereszt javára. Tenner Lajos ravatalára szánt koszorúmegváltás címén Torókfalvy Mór és neje 10 koronát küldött az aradi Vörös Kereszt Egyesület javára.

— Az elesett hőz katonaládája. Hiába magyarazzák meg postai és vasuti üzletszabályzatokkal a jogosságát: valami belső érzés mindnyájunknak azt mondja, hogy nincsen helyén büntetés portóval megróni a harcban levő, vagy sebesülten tekvő harcos hazairt levélét, mert arról a csatatér lázában lemaradt a forszitos bélyegző és nem lehet helyénvaló az sem, hogy például a harctéren hőzi halált halt vitézeink megmaradt kis holmiját úgy hozza posta és vasut, mintha üzleti csomag lenne. Egy aradi anya, csatatéren elhalt hőz anyja írta ezt a jogos keserűségtől áthatott panaszt:

„A toll reszket a kezemben a nagy fájdalomtól, amidőn ezeket leírni vagyok kénytelen. Egyetlen fiam, támaszom, reményem, mindennem, hőzi halált halt, Grodeknál a haza védelmében. Mint tartalékos hadnagy vonult be ezredéhez. Szeptember hó végén kaptuk a lesújtó hírt, amit annak idején az Aradi Közlöny megírt. Azóta semmi hírt nem kaptunk róla. Míg a mult betekben a vasutól egy avisa érkezett, hogy egy láda ruha, elesett fiam hagyatéka itt van. Mi egész gyanútlanul átadtuk a vasut értesítését egy aradi szállítóknak, hogy hozza be a vasutról. Képzelm tiszteit szerkesztő url egy kicsi láda 10 kilogram súlyu, de nekem nagyon drága becses emlék lett volna és fájdalom le kellett róla mondanom, amennyiben a vasut 12 korona szállítási díjat szabott egy elesett hőz, a kis katona ládájának hazaszállításáért. A nekem oly drága emlék, tehát a mai napig is a szállítónál van, mert nem rendelkezem annyi fölösleggel, hogy azt kiváltsam. Hol marad itt a hőzök iránti kegyelet? Én a magam egyszerű, asszonyi észjárásommal azt hittem, hogy az ilyesmit teljesen díjtalanul szállítja haza az állam vasutja.”

„Bizonyos, hogy a vasuti szállítási szabályzatban nincs tétel, amely az elesett hőzök apró csomagjait ingyen szállíthatóvá tenné, de bizonyos az is, hogy az anyának igaza van. A haza, az állam védelmében életüket áldozók megmaradt emlékeit, fájó emlékü és mégis drága apróságait költség nélkül kellene eljuttatni a hozzátartozókhoz, akik akárhányszor elég gazdagok lehetnek arra, hogy egy ilju, virágzó, boldog életet adjanak a hazának, de talán — és erre gondolni kellene a kegyeletre való tekintettel is — nincs módjokban, hogy megsíratott hőzük emlékeit kiváltsák az államtól, amely az odaadott életen kívül vasutja merev szabályai szerint még tizenkét koronát is követel.

— Leírhatatlanok a kozákok bukovinai gáztettei. A „Dimineata” burdujeni tudósítója, ki már több személyes tapasztalaton alapuló oikkel leplezte le azokat a rémségeket és gátságokat, amelyeket a Bukovinából kiverő orosz csapatok mindenkivel, de főkép a román lakossággal elkövettek, újabb részleteket közöl a moszkovita invázió bukovinai borzalmairól. A tudósító élénk színekkel festi azt az általános nyomort és pusztulást, amely az orosz megszálló csapatok nyomait hirdeti. Voronca D. Ep. szucsavai polgármester, akivel a román hírlapíró beszélt, megdöbbentő dolgokat mondott el és többek között így nyilatkozott:

— Talán a kozákok hősködéseiről akar valamit hallani? Nincs szere száma ezeknek a tetteknek. Egész falvakat döntöttek romba és nem hagytak épen, kifosztatlanul egyetlen házat sem. Radautzon kevéssel a kivonulás előtt, hét félvad kozák erőszakkal behatolt egy román molnár házába, ott mindent elraboltak s végül egy szerencsétlen, szegény 13 éves kislányt mind a heten meggyaláztak. Nincs falu egész Jakobeniig, ahol a muszkák átvonulását a legszomorubb jelek ne hirdetnék. Különösen a kozákok tettek ki magukért, de főkép a visszavonulásnál, az orosz rendes katonaság is hajmeresztő dolgokra ragadtatta magát. Ha az oroszok rémtettei felől részletesen akart tájékozódni olvassa el azt a memorándumot, melyet 50 bukovinai román intézett Merán gróf tartomány, főnökhöz. Ebben megtalálja mindazokat a román lakossággal szemben orosz részről leírására az én szókincesem szegény.

— Pau tábornok Bukarestben. Bukarestből jelentik: Pau francia tábornok, kit Nisben a szerb hivatalos körök tüntető ünnepléssel fogadtak, kedden délután 4 órakor érkezett meg Bukarestbe. Ebből az alkalomból a volt Kulturliga, amely legutóbb szint vallott s ennek megfelelő nevét „Aktiunea Nacionala”-ra változtatta, napok óta nagy agitációt fejtett ki az iránt, hogy mikor Pau tábornok az északi pályaudvarra megérkezik, fényes fogadtatásban részesüljön. A volt Kulturliga, ruszofil lapok hasábjain felhívást intézett Bukarest város polgárságához, hogy minél nagyobb számban vegyen részt a fogadtatásnál és minél imponzansabb módon ünneplje Pau tábornok személyében a francia nemzetet. Az „Actiunea Nacionala” agitációjához csatlakozott a bukaresti diákok szövetsége is, amely külön felhívást intézett a diáksághoz. A két egyesület ráinduló esakugva még is jelentek a tábornok fogadtatásán és lármásan tüntettek. A tüntetők egy csoportja erdélyrészi román férfi és nő nemzeti viseletben vett részt a fogadtatáson. A hivatalos körök ettől a demonstratív jellegű fogadtatástól teljesen távol álltak. Az egész hü-hót tulajdonképpen azok a feleltlen tényezők rendezték, akik eddig az utcai heccék kártyáit keverték és a román közvélemény sem tulajdonit semminemű fontosságot Pau látogatásának.

— A Kölcsey Egyesület jótékony hangversenye minden várakozást meghaladó anvaqi eredménnyel végződött. A hangverseny pénztári számadácait most zárta le Varjassy Árpád kir. tanácsos, az egyesület elnöke és megállapította, hogy a hangverseny összes bevételei csaknem kétezer koronát értek el. Pontosán a bevételek összege 1988 70 korona. Ezzel szemben összesen 342 korona kiadás volt, úgy hogy a jótékony célra tisztán 1591 70 korona jutott. Ezt az összeget két egyenlő részre osztották, mert a hangversenyt a Kölcsey Egyesület az aradi csonka katonák javára rendezte. Herceg Ferenc pedig a Hadsevelyző Hivatal céljaira tartja az ország nagyobb városaiban felolvasásait, amelyek sorában az aradi volt a legelső. Így mind a két jótékony célra: a Hadsevelyző Hivatalnak, a csonka katonák alapjának is 795 85 korona jut. — A kimutatott bevételekben az eddig már közöltéken kívül Neuman Adolf báró 20 és Dálnoki Nagy Lajos 6 kor. felülfizetés is befoglaltatik.

— Változások az aradi katonai tartalék kórházak orvosi személyzetében. A néhai dr. Singer János aradi orvos, aki nemes hivatását saját életével fizette meg, halálával megüresedett orvosi teendők végzésével a várban internáltak gyógyítására Dr. Dragisevics orvost bízta meg a katonai parancsnokság. Dr. Dragisevics eddig a waggongyári katonai kórházat látta el és most a waggongyári kórház vezetését dr. Lányi Izsó vette át, aki egyuttal régebbi kórházat, a városligetit is megtartotta. Dr. Sturdza Márius főorvos a Weitzer János utcai katonai kórházból a honvéd huszár laktanyai fertőző kórház vezetésére ki lett vezényelve, a honvédhuszár laktanyában működő Dr. Schusztert pedig a honvéd gyalog kasszárnyai kórház ellátására rendelték ki, ahol mellette működik dr. Székely Károly is, aki egyuttal dr. Sturdza helyet a Weitzer János utcai kórházat vezeti és a központi irodában felmerülő ezredorvosi és törzsorvosi teendőkben helyettesíti dr. Vratiu törzsorvost, aki hat hétre a hódmezővásárhelyi sorozásra megy.

— Orosz foglyok a seregük hangulatáról. Szatmárról jelentik: Tegnap orosz foglyok érkeztek a városba. Többnyire husz évesek, sok besszarábiai román van közöttük. Elmondották, hogy kedvetlenül harcolnak, nyolcnapos kiképzés után rossz felszereléssel, kopálva vitték őket a harctérre.

— Várból kilakoltatott katonai hivatalok. A kiütéses tifusszjárványnak újabb betege ma nem volt, sőt, — amint Tisch Mór dr. főorvos a honvédhuszáraktanyából értesült — az ottan ápolott betegek javarésze is már rekonzaleszcens, állapotuk javulóban van. A tanítás az aradi iskolákban ma már mindenütt zavartalanul folyt. A katonai hatóság az Aradon járt vegyes bizottságnak a járvány elfojtására elrendelt intézkedéseit kezdi végrehajtani, a barrakok a legújabb sietséggel épülnek, a vár elzárására vonatkozó intézkedések is megtörténnek, amennyiben a parancsnokságok ottan már elköltöztek. Az állomásparancsnokság a fa- és fémipari iskolába költözött, a 88. gyalogezred pókeretparancsnoksága pedig a József főherceg-tér 10. szám alatt levő házba, az alkotmánypárt helyiségében kapott lakást.

— Üzenet Przemyslből Aradra. Unger Péter aradi m. á. v. főellenőr Geza nevű fia február 15-iki kelettel a következőket írja haza Aradra repülőposta útján: „Ismét irok egy repülő-levelezőlapot, máshová nem irok, mert egyszerre csak egy lapot lehet írni. Irjátok meg mindenhová, hogy jól vagyok nincs sem mi bajunk. Január végén erősen havazott és nagy hidegek voltak, most két nap óta olvad és szép tavaszi idő van. Február eleje óta szállodában lakunk, van tisztí étkezdénk, hát mi kell még több? Kávéházba is járunk, de magunkkal kell cukrot vinni, sőt még mozi is van itt, ahová gyakran ellátogatok. Így élünk mi a háború közepette. Huszonegyedikén nagy koncert lesz, amire erősen készülünk.”

— Románia és Oroszország diplomáciai tárgyalásai. Bukarestből jelentik: A bukaresti orosz követ, Poklevsky Kosiel, kormánya rendeletére a napokban Petrovába utazott. Az orosz követ azonnal jelentkezett Sasanov külügyminiszternél, kivel hosszas tanácskozást folytatott. A két diploma tárgyalása közben a külügyminiszteriumba érkezett romániai pétervári követ, Diamandi meghatalmazott miniszter is, aki egy óránál tovább tartó időn át tárgyal az orosz diplomatákkal. Ezután Poklevsky Gulichevicsivel, a keleti ügyek vezetőjével folytatott hosszabb tanácskozást. Orosz diplomáciai körökben e tárgyalásoknak nagy jelentőséget tulajdonítanak.

— A közlekedés térképe. Az iparra és kereskedelemre rendkívül fontos, mint minden évben, úgy az idén is teljesen új átdolgozásban megjelenő Freytag-féle német és magyar kiadása Ausztria Magyarország és a Balkán államok közlekedési térképe, 1:1.400.000. Ára az állomások jegyzékével és az 1915. évre szóló naptarral 2 korona 40 fillér, vászonnal zsebfőrmában, vagy lécekkal kifüggesztéshez 5 korona. G. Freytag és Berndt kiadása, Bécs, VII. Schottenfeldgasse 62. A szállítási utirány megváltoztatása, amire a mostani rendkívüli viszonyok között igen gyakran van szükség, csak akkor lehetséges, ha alapos, a forgalom minden útját feltüntető térképpel rendelkezünk. Ilyen a Freytag-féle közlekedési térkép, amely a különböző színekben való gondos kidolgozás, az egy- és kétvágányú vasutak megkülönböztetése, a gyorsvonatok feltüntetése, a kilométertávolságok megjelölése és egyéb előnyei révén nélkülözhetetlen minden kereskedőnek és magánembernek.

— Halálozás. Spitzer Mórné, szül. Braun Róza 53 ik éves korában február 19-én Szemlakon rövid szenvedés után elhunyt. Temetése február 21-én ment végbe. Halalat férje, gyermekei és nagy rokonság gyászolja.

— Ellopott aranyóra. Budapestről jelentik: Siegescu József egyetemi tanár tegnap a régi műgyetemi épület Eszterházy-uteai oldalának egyik termében tartott előadást. Előadás után — amikor eltávozott — észrevette, hogy a S. J. monogrammal ellátott aranyóráját az asztalon felejtette. Visszament érte, de az óra már nem találta meg. jelentést tett a rendőrségen, amely most keresi a tolvajt.

— Vizmentes hadicsizmák, hadi cipők, hócipők és előírtas lábszarvedők óriási nagy választékban Weinberger János kizárólagos cipőraktárában Andrassy-tér 20. szám. 201

— Árverés boltbérért. Mint ismeretes, amikor a Benoid-gyár részvénytársaság felszámolását mondotta ki, a raktár egy részét a gyár volt főtisztviselője Hoffmann Aladár vette át s saját számlájára főleg a csillárüzletet vezette tovább. Hoffmann a háború kitörésekor bevonult s kötelezettségeinek azóta nem tett eleget. A moratóriumos rendelet alapján a behajtható boltbér erejéig a minorita atyák most árverést kértek Hoffmann ellen, amelyet ma a minoriták s a csatlakozott hitelezők javára meg is tartottak.

— Megnyílt a „Hunnia” női kalap-szalonn Forray-utca 8. szám alatt, ahol állandóan bécsi és berlini modellek, ugyszintén gyászkalapok nagy választékban szolid árakban kaphatók. Atalakítások legizlésebben elkészíttetnek legutányosabban. 745

— Salvator sör megérkezett Panonia éttermében. Naponta friss csapolás.

— Osztrák és magyar hadi segélyzöbéltyegek százat egy koronájával veszi Kerpel Izsó könyvkereskedése Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Ritka bélyegek nagy választékban Kerpelnél. 193

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor. (Táviroda, cenzurázva.)

Bécs. A király Muhr huszárezredesnek, — aki a limanovai csatában ezrede élén elesett — és törvényes utódainak a magyar nemességet limanovai elnévvel adományozta.

Krisztiania. A londoni norvég konzul külügyminiszterének jelentette, hogy a krisztianiai Regina gőzöst a levegőbe röptették a legénységet egy angol hadihajó felvette. A külügyminiszterium kérte a konzult, hogy az angol hadihajó ellen a tárgyalást indítsa meg.

London. Egy német tengeralattjáróra Dovernél egy angol pilóta rálőtt. A tengeralattjáró tornyából tüzelést indítottak a legheóra amely megsérülve elmenekült.

London. A hadügyminiszter skandináv cégeknél félmillió öltöny nyári ruhát rendelt a hadseregnek.

Fokváros. A mikor a kormánycsapatok partra szállottak, több akna felrobbant, a melyeket egy német ember robbantott fel, a ki elmenekült.

Athen. A francia angol flotta váltóztatlan hevességgel folytatja a Dardanellák bombazását.

Páris. A francia kormány kész átvenni a napokban a Németországból Konstanzába szállított harcceptelen francia hadifoglyokat.

Szucsava. A bukovinai román parasztság, a melyet az oroszok koldusbotra juttattak, kérvényt intéztek a román miniszterelnökhöz, a melyben leírják a velük szemben elkövetett kegyetlenségeket.

Frankfurt. Németország és a monarchia hadifoglyainak száma egy millió negyvenötezer.

Berlin. Németország ötvenkétezer egyetemi hallgatójából harminchat ezer van katonai szolgálatban.

Negyedmillió holdat vetnek be Aradmegyében

(A bő termés biztosítása. — A vármegyei gazdasági intéző bizottság első ülése. — A mezői munkaerő biztosítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától. Arad, február 24.

A földmívelésügyi miniszter — mint ismeretes — rendeletet adott ki az idei gazdasági termés biztosítása tárgyában. A rendelet folytán a vármegyében meg kellett alakítani a vármegyei gazdasági intéző bizottságot, a melynek tagjai az egyházmegyék főhatóságai, az aradi vármegyei gazdasági egyesület, a tanfelügyelőség, a gazdasági felügyelőség, vármegyei birtokosok, kisgazdák, törvényhatósági tagok és a főszoigabirák. Ma délelőtti tíz órakor tartotta ez az intéző-bizottság a vármegye-háza közgyűlési termében első ülését, amelyen Dálnoki-Nagy Lajos alispán elnökölt.

Meissner Ernő gazdasági felügyelő ismertette a bizottság működésének fontosságát és felolvasta a földmívelésügyi miniszter rendeletét, amelyet ezután pontról-pontra tárgyalás alá vettek. A tavasszal bevetendő földterület Aradmegyében körülbelül 250,000 katasztrális hold, amibe bele van értve az a terület is, amelyet az ősszel nem vetettek be. A vetőmag szükséglet búzában 125 métermázsa, árpában 368 métermázsa, zabban 1300 métermázsa, tengeriben 1022 métermázsa. Ennek a szükségletnek kielégítése egyik legfontosabb feladata a bizottságnak és hosszú, beálló tanácskozás folyt erről a kérdésről.

Vásárhelyi József indítványára elhatározta a bizottság, hogy a szükséges vetőmaggal a vármegye gondoskodik, az egyes községekben pedig az esetben, ha a gazdák nem volna elegendő pénzük a vetőmag beszerzésére, úgy a község előlegezi azt, Baross Ferenc szoigabiró javaslatára pedig azt is kimondták, hogy ha a község sem volna abban a helyzetben, hogy a gazdáknak előlegét nyújtson, úgy a vármegye törvényhatósága ad kölcsönt erre a célra. A vetőmag szükségletnek eddig történt összeírását több bizottsági tag nem tartotta teljesen helyesnek és így elhatározták, hogy ez az összeírás pótolandó. A szükségletek összeírásával Meissner Ernő gazdasági felügyelőt és Ipolyi Kellert Ivánt a gazdasági egyesület titkárait bízták meg, akiknek feladatuk lesz az is, hogy a központi intéző bizottság és az egyes községekben megalakítandó helyi bizottságok között fenntartsák a kapcsolatot.

Másik fontos tárgya volt a mai ülésnek az aratásokhoz szükséges munkaerőről való gondoskodás. Solymossy Lajos báró levette azt az eszmét, hogy az aratási időszak előtt a hadbavonultak feleségeinek ne adjanak államsegélyt, mert sokan vannak az asszonyok között, akik nem dolgoznak, ha az államtól amugy is kapnak pénzt, így azonban biztosítani lehet az ő munkaerőjüket. A bizottság elhatározta, hogy az alispán útján hi-delelőtti ad ki a mezőgazdákhoz és a mezőgazdasági munkásokhoz, amelyben felszólítja őket, hogy már most kössék meg az aratási szerződéseket.

„Elvárom — mondja a hirdető — hogy a munka és arató szerződéseket a munkások — ha még eddig meg nem kötötték volna — haladéktalanul megkötözzék, mert most még módjukban van szabad meggyőzés alapján állandó keresetet biztosítani maguknak, de ha ezt az alkalmat elmulasztják és az

1914. évi L. törvényeik alapján *kényszerülve lennék őket ezen munkák elvégzésére kirendelni, akkor napi keresetüket a hatóság fogja megállapítani.* Ha már most ez a kereset kisebb, bizonytalanabb lesz annál, melyet most önkéntes szerződés kötésével maguknak biztosíthatnának, rosszabb helyzetükért csak önmagukat fogják vádolhatni és azért csak önmaguknak tehetnek majd keserű szemrehányást.

A gazdasági munkálatok pontos és lelkiismeretes fogantatását elvárom főleg azoktól, kik mint hadba vonultak családjai segélyben részesülnek és azoktól is, kik hadkötelezettség alól azon címen nyertek felmentést, hogy a mezőgazdálkodás szempontjából nélkülözhetetlenek.

Azon nem várt esetben, ha a segélyben részesülők a jó akaratú figyelmeztetés dacára a felmerülő gazdasági munkálatokat önként teljesíteni vonakodnának, törvényben gyökerező jogomnál fogva intézkedni fogok, hogy tőlük az élvezett államszegély azonnal megvonassék. A mezőgazdálkodás érdekében felmentett, de köteleességüket nem teljesítő egyénekre vonatkozólag pedig ugyancsak törvényes jogaimnál fogva intézkedni fogok, hogy az ilyenek katonai szolgálatra azonnal behívassanak.

A munkabéreket illetőleg, hogy lehetőleg egyöntetű bérvizonyok legyenek, az alispán kérdőleveket küld a főszofigabírákhoz, akik jelentést tesznek a járásukban lévő bérvizonyokról és e jelentések alapján tárgyalja majd a bizottság ezt a kérdést. Módot keresnek majd arra is, hogy az aradmegveti munkások idegen megyék területére ne szegődjenek el, hanem itthon érvényesítsék munkaerejüket. Elhatározta a bizottság végül azt is, hogy szükség esetén kérni fogják a minisztert, hatalmazza fel az alispánt a személyes szolgáltatás és a közérő kirendelésök igénybevételére, ha ez az intézkedés szükségesnek mutatkozik.

A bizottság nem állapította meg ülésének állandó időpontját, hanem időről-időre fogják azt összehívni.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1915. évi február 25-én:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Itt először:

Déliab-utca 7.

Vigjáték 8 felvonásban. Irta: Hajó Sándor. Rendező: Dell Lajos.

NYILTTER.

APOLLO SZÍNHÁZBAN

pénteken kerül bemutatásra

Dr. GAREL HAMA

IV. része és

HENNY PORTEN sorozat

A „MARTIR”

271

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242   Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Pro patria.

Ösv. Hendl Jenő Jánosné szül. Molnár Etelka a maga, úgy az alólírottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelenti a felejthetetlen gondos férj, jó gyermek, szerető testvér, nagybácsi, rokon és bajtárs

Hendl Jenő János

kereskedő

f. 6. február hó 23-án, d. u. 4 órakor életének 31-ik s boldog házasságának 5 ik évében katonai szolgálata közben kapott ragályos betegség következtében rövid szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért f. 6. március hó 4-én, délelőtt 10 órakor fog a főtiszt. Minorita atyák templomában az egek Urának bemutatatni.

A béke anyaga lebegjen sokat szenvedett poraid felett!

Emlékedet örökké őrizni fogjuk!

Arad, 1915. február hó 24-én.

Hendl József és neje szül. Pfeiffer Anna, szülei. Molnár Mihály és neje szül. Ferencsán Mária, apósa és anyósa. Kiss Ferencné szül. Hendl Mavild, Korom Józsefné szül. Hendl Marista, ifj. Hendl József, Lukácsy Jánosné szül. Hendl Emma, Hendl Jusztina, dr. Hendl Béla, Hendl Annika, testvérei. Kiss Ferenc, Korom József, Lukácsy János, Grosz Antal és neje szül. Molnár Szilárd, Molnár Mariska, sógorai és sógorónői.

Varga Imre első temetésrendező intézete Arad, Andrassy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

Nyomtatványok

osinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

A szépségápolás titka a hasznalandó szépítő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőese
Rozsnyay Serail krémje.

Minckeltő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testzín, sarga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

TYPHUS

ELLENISERUM

(csak orvosi rendelethez.)

Kapható:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában ARAD,
Andrassy-tér 22. szám.

Felhívás!

Az Aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaságnak 1914. évi július hó 12-én tartott közgyűlése elhatározta a részvény társaság feloszlását és felszámolását. A feloszlási határozatot a kereskedelmiügyl. m. kir. miniszter 1915. január 29-én 6236/1915. sz. a. kelt rendeletével jóváhagyta. A kereskedelmi törvény 202. § a értelmében felhívjuk a társasági hitelezőket követeléseiknek ennek a felhívásunknak harmadszori közlésétől számított hat hó alatt leendő érvényesítésére. Felszámolók: Erdélyi Vince, Gergely Vilmos és Dr. Szirmai Rikárd urak (Budapest, V., Sas-utca 1.)

Arad, 1915. február. 725 Az igazgatóság.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,

József főherceg-ut 11. sz.
Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsik-üléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összecsinálható ágyakat és madracokat. Szállodai és kávéházi, kórház és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök. 301

**Költözők
figyelmébe!**

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Özv. Jiraszek Lajosné saját termésű elsőrendű tiszán kezelt mènesi vörös és pécseye

ó borai

zárt palackokban kaphatók
Kosztka Gusztáv és fia
cégnél Arad, Vörösmarthy-u. 3.

Nagybani rendelések a termelőnél
Arad, Teleky-u. 24. eszközölök.

**Orth. pászka
(macot) sütés.**

Értesítjük összes helybell hit-sorsosunkat, hogy dacára a súlyos viszonyoknak, hitközségünk ezidén saját kezelésében

Óvár-u. 5. alatti

sütődében főrabunk felügyelete alatt a macot sütését f. hó 28 án megkezdte, ahol a csakis 0-ás lisztből készített pászka csupán korlátolt mennyiségben lesz előállítva és így saját érdekükben felhívjuk a tagokat, hogy hi községi megbízottunknál az előjegyzést fenti helyen megfelelő előtér adásával március 10-ig feltétlen eszközölni szíveskedjenek.

Orth. izr. hitközség
Előjárósága.

748

Az „Orsovai halhoz.”
Legnagyobb halkivitel.

Luttwák József

déligyümölcs és magyar termények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám
(volt Spielmann ház) saját ház.

Van szerencsém a t. vevőközönség b. tudomására hozni, mint minden évben úgy az idén is, hogy a vevő közönségnek alkalmas legyen olcsó és jó áruhoz jutni több rakomány narancs és citromot hozattam. 1 doz. különlegesség Mandarin 5 fillér. Tíz láda egyszerre való átvételénél 5%-ék engedmény. Elő házak, naponta üzletemben, pénteki napon halpiactéri sátramban nagy választékban a legolcsóbb árban kaphatók. Nemes és nagy halakat a vevő közönség kívánására legolcsóbb árban szerzem be, ezek nálam előzőleg megrendelendők. Ajánlom továbbá 100 kgr kassai kaposzta 5 K. 100 kgr nyiri rózsaburgonya 11 K. 1 kgr. Kassai torma 60 fillér. 1 kgr. vöröshagyma 60 fillér. 1 kgr. I. rendű dió 90 fillér. 1 kgr. szilva 84 fillér. Deli gyümölcsök minden fajta a legolcsóbb árban. Vidéki rendelések legpontosabban eszközöltnék. Üzletem péntek estétől szombat estig zárva. A t. vevőközönség szíves pártfogását kérve, tisztelettel

2861

Luttwák József.

Valódi brünni szövetek

az 1915. évi nyári és őszi szezonra.
Egy 3-10 hosszú } szelvény 8 kor.
teljes férföltözethez } szelvény 10 kor.
(kabát, nadrág és mellény) } szelvény 15 kor.
elegendő szelvény ára } szelvény 17 kor.
csak } szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonnához 20. — kor-ért, színtűgy felöltözöket, turisztai kallótlan posztót, selyemkártyafonalokat, női ruhaszöveteket stb. gyári árakon küldi a megbízható és jóléltelt cégül mindenütt ismert postógyári raktár:

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, amelyeket a magánvevő élvez, ha szövetvásárlásait a gyár helyén és közvetlenül Siegel-Imhof cégnél rendeli meg, igen jelentékesek. Az árak az idejekorán kiszáraztolt anyagbevásárlások által-dusgazdag választék mellett — rendkívül olcsók. Mintaház, legfigyelmesebb kivittel teljesen friss árúban, meg a legkisebb rendelésmennyel is.

**Aranyat
és
Ezüstöt**

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Figyelem!

Legjobb óvszer
járványos be-
tegségek ellen,
mint Typhusz,
kolera stb.

a természetes

**Krondorfi
savanyuviz**

üdit, frissit, gyógyít.
Bor, pezsgőhöz legjobban
alkalmas. 617

**Katonai cipők
és
hadi vizmentes
bakancsok**

megfelelő minőségben
és kivitelben már

12 kor. 50 fillértől

feljebb kaphatók a

Turul cipő-gyár

aradi üzletében, 647

Andrássy-tér Minorita palota.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az
Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

Csukaszürke blouse	... ..	K 32.—
Csukaszürke breeches	... ..	16.—
Csukaszürke breeches	... ..	30.—
Csukaszürke pantalon	... ..	22.—
Csukaszürke köpeny	... ..	88.—

Gyermek egyenruhák és sapkák minden méretben.

NEUMANN M.
cs. és kir. udvari és kamarai szállító
ARAD.

561

Bérbeadatik

méltóságos báró Bohus Lajos ur bérpalotájában egy tágas, diszes

üzlethelyiség

mellék helyiségeivel, a főtéren. Továbbá két szép üzlethelyiség a Zrinyi-utcaiban. Ezenkívül bérbe adatik a Zrinyi-utcaiban a III. emeleten egy tágas, négyszobás lakás fűtéssel és lifthasználattal. Valamennyi helyiség központi fűtéssel van ellátva. Értekezhetni alólírott házigondnokkal.

159

BODY BODÓG.

Hotel Meteor szálloda

Telefon ... 57—25. BUDAPEST,
Interurban 70—67. Erzsébet-körut 6.

Mély tisztelettel értesitem Arad város m. t. közönségét, hogy a fenti szállodát átvettem és azt az elsőrendű szállodák szintjének szigorú betartásával fogom fiammal vezetni. —:— Szíves pártfogást kér:

737

Bokros és Fia.

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, torz fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönben Amerikában a leghírnevesebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszerrel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessek.
TELEFON: 10-11. SZÁM. 167 **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„Páratlan”

nak levele van. 747

„Földbirtokos”

a jelzett levelet nem kaptam, kérem azt a lap kiadóhivatalába leadni. 754

OKTATÁS.

Gyakorlott nyelvmester

praktikus német nyelvi oktatásra vállalkozik. Ajánlatok „Nyelvmesterek” a kiadóhivatalba kéretnek. 738

ALKALMAZÁST NYER.

Gyakorlott

magyar, német gyorsíró irodában alkalmazást nyerhet. Dr. Mittler ügyvéd. 708

ALKALMAZÁST KERES.

Gépészköváros

és motorvezető állást keres április 1-re, 43 éves nős egyén. Cím Kaba Márton, Odvoq. 746

Intelligente

deutsche Erzieherin findet zu 8 Kindern dauernde Stellung. Offerte mit Zeugnis abschriften sub „1915” an die Administration dieses Blattes erbeten. 759

Bármilyen állást

keres 32 éves intelligens, hadmentes uriember, azonnali belépésre. Cím a kiadóban. 736

KIADÓ LAKÁS.

Modern

butorozott lakás fürdő- és előszobával, villanyvilágítással, uriembernek vagy katonatisztnek kiadó. Cím a kiadóban. 729

Szent László-utca 6. számú házban I. emeletén 4 szobás lakás, hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt f. évi május 1-re kiadó. Bővebb felvilágosítást ad Bursa Simon vaskereskedő-cég és Dr. Bedő Árpád ügyvédi irodája. 744

2 szobás

csinos utcai lakás villany-, vízvezetékkel május 1-re kiadó. Bővebbet Török Ignác-u. 14. 758

Modern garson lakás, mely egy utcai szobából, előszobából és fürdőszobából áll, kiadó május, esetleg március elsejére. Dobó utca 6. sz. 762

2 egymásba

nyíló butorozatlan szoba urfi családnál máj 1-re kiadó. Bővebbet a Lakásnyilvántartási irodában Deák Ferencz-u. 8. Telefon 8 6. 756

Március és április

óra kiadó 2 szobás lakás konyha nélkül a város központjában. Bővebbet a Lakásnyilvántartási Irodában. Deák Ferencz-u. 8. Telefon 816. 755

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-8. sz. alatt 3 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló I. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. május 1-re. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Ferenc-tér 6. sz.

alatt 4 szobás lakás nagy előszobával és mellékhelyiségekkel május 1-re 1100 koronáért kiadó. További felvilágosítást ad a tulajdonos, özv. Brunhuber Kálmánné Ménesen. 478

1 kétszobás

udvari lakás előszobával, május 1-re kiadó Thököly tér 4. szám. 505

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Mészáros

szatyor minden nagyságban, fürdőszobába való gyékény, kocsitakaró gyékény és szakajtó kosár a legolcsóbb ár mellett kapható Osztyás Gyula Arad, József főherceg-ut 12. 761

„Qui Si Sana”

női fekete harisnyák párja 1 kor. 80 fillértől. Uj női bársony pánthos cipők párja 5 kor. 50 fillér. Kivágott pempis-forma párja 6 korona. Cipő Tőzsde Apollo mozi mellett. 5161

Náder Gyula és Fia

késműves és villanszerelési üzlete Weltzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és Borotvák készítése legpontosabban eszközöltenek. 148

Egy jókarban

levő zongora eladó. Andrassy-tér 17., I. ajtó 16. 666

Házilag

készített elsőrendű barack lekvár és befőttek eladók. Erzsébet királyné-körút 10. sz. 726

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignác, Szent-Pál-u 12. 589

Burgonya,

kiűnő ízű, kisebb-nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhauser Gyula gazdasága, Arad, postafiók 138. 649

KÜLÖNFÉLE.

Az olvasó közönség

figyelmébe ajánljuk több mint 110.000. kötetből álló, elsőrendű Krausz Paulin-féle kölcsönkönyvtárt. Kötetenként 10 fillér. Telefon 511. 241

A gyulavarsándi jegyzői irodában

egy a jegyzői teendőkben teljesen jártas **ki-segítő**, esetleg jegyzői oklevéllel bíró egyén, három havi időtartamra, havi 100 korona díjazás mellett 578

azonnal nyerhet alkalmazást.

4464—1915.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy az aradi cs. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnokság hivatalát f. évi

február hó 22-én a várból József főherceg-ut 10. sz. alá helyezte át. Arad, 1915. február hó 24. A városi tanács.

A legdivatosabb

levélpapírok

a legolcsóbb árban beszerezhető

Jámbor Antal

papir- és írószerüzletében Arad, Andrassy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal). Telefon szám 1022. 1231

358—1915. ü. k. sz.

Hirdetés.

Az aradi ügyvédi kamara rendes évi közgyűlését,

f. évi március hó 28-án d. e. 10 órakor tartja meg Batthyány-utca 25. számú házban levő hivatalos helyiségében, mely közgyűlésre a Kamara tagjait ezennel meghívom.

A közgyűlés tárgyai következők:

1. A múlt évi számadások felülvizsgálása és ezekre nézve a felmentvény megadása.

2. A f. évi költségelirányzat megállapítása és ezzel kapcsolatban a tisztviselők és kezelő személyzet fizetésének megállapítása.

3. A választmány előterjesztése a tagsági díj és nyugdíjnyújtás engedése iránt érkezett kérvények tárgyában,

4. A választmány által az 1874:84. t.-c 27. §. 9. pontja szerint megállapított évi jelentés.

5. Elnök helyettesnek tükös szavazás útján való megválasztása.

Aradon, 1915. évi február hó 24-én.

Trutia Péter,
vál. tag helyettes elnök.

Caphocal

(Kafokal)

gyermek tápszer a tápszerek királya

Csecsemők, gyermekek legkedvebb eledele. Izletes, olcsó, könnyen emészthető. Csonterősítő, hizlaló, fogzást elősegítő.

Aradon minden gyógyszerertárban és drogeriában kapható.

1 doboz 3 korona.

751